

KÄÄNNÖS

Länsi-Uusimaa yhdistää voimansa

Pomovästin paikallinen kehittämisohjelma 2007-2013

Yhteenveto

Toiminta-alue

Pomovästin toiminta-alueena on Hanko, Tammisaari, Karjaa, Pohja, Inkoo, Siuntio ja Kirkkonummi (pois lukien keskusta-alue). Asukasmäärä alueella on 68.767 henkilöä.

Kehittämisstrategia

Kehittämisstrategiana on vuorovaikutuksen ja yhteistyön avulla luoda hyvinvoiva alue, hyödyntää Länsi-Uudenmaan resurssit ja käyttää hyväksi kaikki tarjolla olevat välineet. Tavoite saavutetaan yhteistyössä eri organisaatioiden ja toimijoiden kanssa.

Visio

Länsi-Uusimaa on vuonna 2013 hyvinvoiva seutu, jossa yhteistyö eri organisaatioiden ja kieliryhmien välillä toimii hyvin, kaikki vetävät yhtä köyttä. Huolehdimme yhteisestä ympäristöstämme, kulttuuritarjonta on runsasta, Länsi-Uusimaa on houkutteleva asuinalue ja työllisyystilanne on hyvä. Pienyrittäjätoiminta kukoistaa ja koko alueelle muuttaa uusia asukkaita. Kun yksittäinen länsiusmaalainen voi hyvin, voi myös yhteiskunta hyvin.

Laadulliset tavoitteet 2013

Laadullisena tavoitteena on että Länsi-Uusimaa vuonna 2013 on viihtyisä alue, jonka viihtyisä ympäristö viehättää vakituisia asukkaita ja vetää puoleensa vierailijoita ja uusia asukkaita alueelle. Länsi-Uusimaa on elävä kulttuuriseutu ja houkutteleva vierailukohde myös talviaikaan.

Määrälliset tavoitteet 2013

Uusia työpaikkoja, henkilöitä	75
Uusia työpaikkoja, henkilötyövuotta	42
Hankkeen aikaisia työpaikkoja, henkilöitä	113
Hankkeen aikaisia työpaikkoja, henkilötyövuotta	31
Uusia yrityksiä, kpl	15
Uusia yhteistyöverkostoja ja –forumeita	23
Luonnonympäristön parannustoimenpiteitä	10
Yleisten alueiden kohennustoimenpiteitä	10
Uusia vesiosuuskuntia	20
Yhteisiä energialaitoksia	20
Yhteisiä markkinointikonsepteja	10
Uusia tuotteita	50
Kurssien määrä	20

Tavoitteet saavutetaan

- tukemalla hyvinvointia edistävän ympäristön luomista
- tukemalla alueen kulttuurielämää kehittäviä toimenpiteitä
- tukemalla yrittäjyyttä edistäviä toimenpiteitä

Kustannusarvio vuosille 2007-2013

Yhteinen ympäristömme	1.645.000 €
Yhteinen kulttuurimme	2.632.000 €
Yritteliäs Länsi-Uusimaamme	2.303.000 €
Hallinto	735.000 €
Yhteistyö maaseutualueiden välillä	<u>245.000 €</u>
Yhteensä	7.560.000 €

Rahoitus

EU, valtio ja kunnat	4.900.000 €
Yksityinen	<u>2.660.000 €</u>
Yhteensä	7.560.000 €

Sisällysluettelo

Yhteenveto.....	2
Sisällysluettelo.....	4
ESIPUHE.....	5
1.JOHDANTO.....	6
2.LÄNSI-UUSIMAA – ALUEEMME.....	6
2.1.Rajaus ja väestö	
2.2.Alueen koko	
2.3.Elinkeinorakenne	
2.4.Kuntaluokitus	
2.5.Työllisyystilanne	
2.6.Koulutustaso	
2.7.Voimavarat	
3. POMOVÄSTIN PAIKALLINEN KEHITTÄMISOHJELMA 2000-2006 LÄNSI- UUDENMAAN SAGAN ARVIOINTIA	11
4.OHJELMAN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET.....	13
4.1.Ongelma-analyysi	
4.2.Vahvuudet ja mahdollisuudet	
4.3.Kehittämistrategia	
4.4.Visio vuonna 2013	
4.5.Laadulliset tavoitteet 2013	
4.6.Määrälliset tavoitteet 2013	
4.7.Kohderyhmä	
4.8.Hankkeiden valintakriteerit	
5.YHTEISTYÖTÄ JA VUOROVAIKUTUSTA – HYVÄÄ OLOA!.....	17
5.1.Yhteinen ympäristömme	
5.2.Yhteinen kulttuurimme	
5.3.Yritteliäs Länsi-Uusimaamme	
6. POMOVÄSTIN HALLINTO.....	28
6.1.Yhdistys	
6.2.Hallitus	
6.3.Henkilökunta	
6.4.Yhteistyö, palvelut	
6.5. Fyysinen ympäristö	
6.6. Työmme	
6.6.1. Hankerahoitus	
6.6.2.Tiedotustoiminta	
6.6.3.Muut työt	
6.6.4.Hallinto	
6.6.5. Yhteistyö alueen muiden alueellisten toimijoiden kanssa	
6.6.6.Yhteistyö muiden uusmaalaisten paikallisten toimintaryhmien kanssa	
6.6.7. Työnjako TE-keskuksen kanssa	
7.YHTEISTYÖ MAASEUTUALUEIDEN VÄLILLÄ.....	33
8. KUUSTANNUKSET JA RAHOITUS.....	35
9. SEURANTA JA ARVIOINTI.....	36
10. OHJELMAN LIITTYMINEN ALUEEN MUIHIN KEHITTÄMISOHJELMIIN.....	36
LIITTEET	37

Esipuhe

Tämä on Länsi-Uudenmaan kehittämisohjelma ohjelmakaudelle 2007 - 2013. Ohjelma on osa Maa- ja metsätalousministeriön paikalliskehittämisstrategiaa. Strategian mukaan koko Suomi jakautuu toimintaryhmien alueiksi ja jokainen toimintaryhmä tekee oman kehittämisohjelmansa. Tämä ohjelma

- täydentää muuta maaseutuohjelmatyötä
- luo kehyksen Länsi-Uudenmaan paikallisväestön mahdollisuuksille toteuttaa omia yhteisiin päämääriin pääsyä edistäviä hankkeita
- sisältää hankeideoita ja käytännöllisiä esimerkkejä toteuttamismahdollisuuksista
- toteutetaan EU:n, valtion, kuntien ja yksityisin varoin

Ohjelma on valmisteltu alhaalta-ylös –periaatteen mukaisesti läheisessä yhteistyössä länsi-uusmaalaisien toimijoiden kanssa. Ideoita ja aineistoa ohjelmaan on kerätty erilaisten seminaarien, kokousten, tapaamisten jne. yhteydessä. Ohjelman liitteenä on lista tilaisuuksista, joissa ohjelmasta on keskusteltu. Pomoväst on aloittanut vuoden 2005 aikana Länsi-Uudenmaan kulttuuriohjelman tekemisen. Sen yhteydessä on pidetty seminaareja, joissa on kerätty aineistoa tähän ohjelmaan. Tarkoitus on, että vuonna 2006 valmistuvaa kulttuuriohjelmaa voidaan toteuttaa tämän ohjelman rahoituksella. Pomoväst on syksyllä 2005 järjestänyt myös matkailuseminaarin, jossa matkailualan toimijat esittivät omia ideoitaan ja näkemyksiään ohjelmasta. Pomoväst osallistui Kirkkonummella syyskuussa 2005 yhdistystapaamiseen, jossa kolmannen sektorin toimijoiden näkemyksiä kerättiin ohjelmaan. Länsi-Uudenmaan kylät ry:n kyläasiamies on esittänyt kylätoiminnan kehittämiseen liittyviä ehdotuksia. Syyskuussa 2005 Ruotsiin tehdyn opintomatkan yhteydessä järjestettiin seminaari, jossa käsiteltiin ohjelmakautta 2007 - 2013. Tilaisuuteen osallistui Pomovästin hallituksen edustajia ja matkailualan yrittäjiä läntiseltä Uudeltamaalta. Keskusteluja on käyty myös kunnanjohtajien sekä Raaseporin elinkeinokeskuksen ja Eteläkärjen uusyrityskeskukseen kanssa. Edellä mainituissa tilaisuuksissa esiin tulleiden ideoiden lisäksi Pomovästiin on tullut suullisesti ja sähköpostilla ideoita ja näkemyksiä paikallisilta toimijoilta. Alueen kunnat ovat jättäneet lausunnot syksyllä 2006 ja keskusteluja on käyty kunnanjohtajien kanssa. Sen lisäksi 19.9.2006 järjestettiin kaikille avoin kokous, jossa ohjelma esiteltiin ja siitä keskusteltiin.

Yhteistyötä Pohjoismaisten maaseutualueiden kanssa on suunniteltu muiden pohjoismaisten toimintaryhmien kanssa useissa tilaisuuksissa vuoden 2005 aikana. Lisäksi on käyty keskusteluja ruotsalaisen toimintaryhmän, Leader+ Nedre Dalälvenin kanssa. Pomovästillä ja Nedre Dalälvenillä on ollut yhteistyötä jo nykyisellä kaudella. Uusmaalaisien toimintaryhmien välisen yhteistyön lisäämisestä on keskusteltu useissa kokouksissa vuoden aikana, kuten myös yhteistyöstä Suomen kaksikielisten toimintaryhmien välillä.

Yhdessä muiden uusmaalaisien toimintaryhmien kanssa on käyty keskusteluja Uudenmaan ympäristökeskuksen ja Uudenmaan liiton kanssa aktiivisemmasta yhteistyöstä ja hankerahoituksesta.

Edellä luetelluissa tilaisuuksissa esiinnousseita yhteisiä teemoja ovat olleet vuorovaikutus, yhteistyön tarve, koordinaattorin tarve sekä hyvinvointi.

1. JOHDANTO

Hyvinvointimme edellytys on perustarpeiden täyttyminen. Haluamme asua jossakin ja saada tuloja, jotta saamme ruokaa pöytään ja vaatteet päälle. Jotta voisimme todella hyvin, pitää asuinympäristön olla viihtyisä, tarvitsemme työn, jossa viihdymme, meidän pitää tuntea elävämme sisältörikasta elämää ja perheen pitää voida hyvin. Jos saavutamme tämän, myös meitä ympäröivä yhteiskunta voi hyvin. Kaikkihan lähtee yksilöstä ja yhdessä voimme luoda toimivan ja hyvinvoivan yhteiskunnan.

Tämän ohjelman avulla Pomoväst haluaa edistää hyvinvointia Länsi-Uudellamaalla. Panostamalla yhteiseen ympäristöön, kulttuuriin ja edistämällä yrittäjyyttä alueella uskomme voivamme pitkällä tähtäyksellä saavuttaa päämäärämme: Länsi-Uusimaa on alue, jossa on hyvä asua ja elää ja jossa kaikki voivat hyvin.

2. LÄNSI-UUSIMAA - ALUEEMME

2.1. Rajaus ja väestö

Toiminta-alue koostuu alueesta, johon kuuluu Hanko, Tammisaari, Karjaa, Pohja, Inkoo, Siuntio ja Kirkkonummi (ei keskusta-alue). Alue on sama kuin edellisellä ohjelmakaudella. Lisäyksenä Bromarvin kylä Tammisaaressa, joka aiemmin kuului Samassa veneessä ry:n toiminta-alueeseen.

Koko alueen asukasluku oli 1.1.2005 81.559 henkilöä. Toiminta-alueemme asukasluku on 68 767. Kirkkonummen keskustan asukasmäärä on poissa laskelmasta, koska Kirkkonummen asukasluku on yli 20 000 ja kuntaa ei voida kokonaisuudessaan ottaa mukaan tämän ohjelman toiminta-alueeseen.

Länsi-Uusimaa on kaksikielinen alue. Ruotsinkielisten osuus koko alueella on 43 %, kun Kirkkonummen keskusta lasketaan mukaan. Kun tämä alue jätetään laskuista, voimme todeta että noin puolet asukkaista alueellamme on ruotsinkielisiä ja puolet suomenkielisiä. Kun tarkastelemme yksittäisiä kuntia, voimme todeta että Tammisaaressa ruotsinkielisten osuus on suurin ja suomenkielisten osuus on suurin Kirkkonummella.

Asukkaita kunnittain

Kunta	Asukkaita 1.1.2005	Ruotsin- kielisiä %	Suomen- kielisiä %	Asukasluku toiminta-alueella	Maa- pinta-ala, km ²	Väestön tiheys asuk./km ²
Hanko	9 905	44	56	9 905	114,5	86,5
Tammisaari	14 521	82	18	14 521	721,1	20,1
Karjaa	8 977	60	40	8 977	197,4	45,5
Pohja	4 920	38	62	4 920	225,8	21,8
Inkoo	5 152	61	39	5 152	347,8	14,8
Siuntio	5 312	35	65	5 312	241,6	22,0
Kirkkonummi	32 772	20	80	19 980	365,0	89,8
YHTEENSÄ	81 559	43	57	68 767	2213,2	36,9

Lähde: Tilastokeskus

Väestönkehitys

Kunta	Väestönkehitys ja Väestöennuste							
	1980	1990	2000	2005	2010	2020	2030	2040
Hanko	12 163	11 458	10 163	9 905	9 947	10 042	10 000	9 719
Tammisaari	14 140	14 493	14 621	14 521	14 161	13 979	13 927	13 631
Karjaa	8 168	8 772	8 813	8 977	9 090	9 382	9 612	9 593
Pohja	5 664	5 300	4 935	4 920	5 464	5 945	6 209	6 266
Inkoo	4 060	4 723	4 871	5 152	5 439	5 869	6 129	6 176
Siuntio	3 600	4 221	4 767	5 312	5 481	5 806	5 994	5 987
Kirkkonummi	19 919	25 366	29 375	32 772	35 109	38 499	40 229	40 511
Yhteensä	67 714	74 333	77 545	81 559	84 691	89 522	92 100	91 883

Lähde: Tilastokeskus

Kuten yllä olevista taulukoista voidaan havaita, on väestökehitys Länsi-Uudellamaalla hyvin erilaista kunnittain. Esim. Hanko, joka sijaitsee etäällä pääkaupunkiseudusta, on kokenut huomattavan muutoksen. Asukasluku on laskenut koko ajan 25 vuoden ajan (melkein 20 %). Tammisaarissa vähenemisen on voinut havaita vasta viiden viime vuoden aikana. Virallisen ennusteen mukaan väestökatoa on odotettavissa kuitenkin myös tulevana vuosina. Karjaa on alue, joka sekä Helsinkiin että Turkuun päin suuntautuvien hyvien junayhteyksien vuoksi on voinut kirjata väestönkasvua ja näyttää kykenevän myös pitämään sen. Myös Pohjan kunnassa on odotettavissa asukasluvun kasvua mikäli Tilastokeskuksen virallinen väestöennuste pitää paikkansa. Mitä itäisempiä kuntia tarkastellaan, sitä paremmilta väestönkasvuluvut näyttävät kunnissa. Kirkkonummella kasvu on ollut viiden viime vuoden aikana melkein 3 400 asukasta. Kun tarkastelemme mihin uudet asukkaat sijoittuvat, voimme todeta että 64 % on muuttanut keskusta-alueen ulkopuolelle.

Ikärakenne

Kunta	Ikärakenne 1.1.2005, %		
	0-14	15 - 64	65 +
Hanko	15,9	66,8	17,3
Tammisaari	16,6	63,0	20,4
Karjaa	17,7	64,0	18,3
Pohja	18,2	62,3	19,6
Inkoo	18,8	64,6	16,6
Siuntio	22,0	67,0	11,0
Kirkkonummi	23,4	68,0	8,6
Uusimaa	18,0	70,0	12,0
Koko maa	17,4	66,7	15,9

Lähde: Tilastokeskus

Lasten ja nuorten osuus itäisillä alueilla on huomattavan suuri. Tässä näkyy selvä yhteys väestönkasvuun. Alueelle muuttaa nuoria ihmisiä ja lapsiperheitä. Tammisaari puolestaan on kaupunki, johon muutetaan viettämään eläkepäiviä ja tämä näkyy selvästi kaupungin ikärakenteessa.

2.2. Alueen koko

Länsi-Uusimaa kuuluu Etelä-Suomen lääniin ja Uudenmaan liiton toimialueeseen. Helsingin länsipuolella sijaitsevaa aluetta halkoo tiet 51 ja 25 Kirkkonummelta Hankoon. Kirkkonummelta on Helsinkiin n. 30 km ja Hangosta 130 km. Alueen sijainnilla Helsingin ja Turun välissä on erityinen merkitys liikenneyhteyksien ja matkailijavirtojen kannalta.

Alueen kokonaisala on 2213 km². Suurin osa saaristosta sijaitsee Tammisaaren ja Inkoon alueella. Pomovästin alueella on yhteensä 6817 saarta.

Saaristo houkuttelee vapaa-ajan asukkaita. Alueen kesämökkejä tarkasteltaessa huomataan että Tammisaari on kaupunki, jossa on Suomen toiseksi eniten kesäasuntoja. Myös Inkoossa on kesäasuntojen lukumäärä huomattava verrattuna ympärivuotiseen asutukseen. Länsi-Uudellamaalla on paljon myös ns. kakkosasuntoja. Mitään virallista tilastoa ilmiöstä ei ole, mutta esim. Hangossa lasketaan että n. 2000 ihmisellä on kaupungissa kakkosasunto. Vapaa-ajan asukkaat ovat sellainen resurssi, joka meidän aiempaa enemmän tulee ottaa huomioon. Nykyisin he viettävät yhä pidempiä aikoja vuodesta mökillä tai vapaa-ajan huoneistossaan, myös talvisin. He eivät voi muuttaa kirjojaan alueelle, mutta heidän ansiostaan palvelut pienissä kylissä voidaan säilyttää ympäri vuoden toimivina ja heidän taitojaan ja kontaktejaan voidaan käyttää alueen asukkaiden hyväksi.

Kunta	Kesämökkejä		Kesäasukkaita		Kesäasuk./ Kunta-asuk.
	Yksityisiä	Yritys	Talouksia	Asukkaita	
Hanko	686	56	384	873	9 %
Tammisaari	4238	403	2439	5968	41 %
Karjaa	485	21	308	691	8 %
Pohja	445	76	259	598	12 %
Inkoo	1628	214	1050	2526	52 %
Siuntio	729	114	508	1165	24 %
Kirkkonummi	2069	405	1461	3435	12 %
Yhteensä	10280	1289	6409	15256	

Lähde: Tilastokeskus 2000

2.3. Elinkeinorakenne

Alueen elinkeinorakenteen silmäänpestävä piirre on maa- ja metsätalouden sekä teollisuuden osuuden väheneminen ja palvelutuotannon alojen osuuden kasvu. Maa- ja metsätalouden osuus on suurin Inkoossa kun se on melkein olematon Hangossa. Pohja ja Hanko ovat perinteisiä teollisuuspaikkakuntia ja tämä näkyy edelleen elinkeinorakenteessa. Alueen itäisissä osissa palveluiden osuus on selvästi suurempi.

Elinkeinorakenne 2003, %			
Kunta	Maa- ja metsätalous	Teollisuus	Palvelut
Hanko	0,4	36,9	61,6
Tammisaari	4,6	24,8	69,1
Karjaa	3,1	28,9	66,4
Pohja	4,8	36,9	56,8
Inkoo	6,8	19,8	71,0
Siuntio	4,4	23,5	71,1
Kirkkonummi	1,0	21,0	76,7

Lähde: Tilastokeskus

2.4. Kuntaluokitus

Kunnat jaetaan nykyisin neljään eri ryhmään, kaupungit, kaupunginläheinen maaseutu, ydinmaaseutu ja harvaan asuttu maaseutu. Länsi-uusmaalaiden kuntien jako näkyy alla olevasta taulukosta. Tämä jako on yksi maaseudun kehittämistukien jakoperusteista. Länsi-Uudellamaalla tämä aiheuttaa vinouman kun tarkastellaan esim. Tammisaarta, joka luokitellaan aluekeskukseksi. Tämä on sinänsä oikein, mutta jos tarkastelemme elinkeinorakennetta, havaitaan että maa- ja metsätalouden osuus Tammisaarella on 4,6 %, kun Karjaalla, joka luokitellaan ydinmaaseuduksi, vastaava luku on 3,1 %, voidaan kysyä oliko tämä luokittelu oikeudenmukainen. Tämä on nyt oikaistu uudessa kuntaluokituksessa, joka on tehty vuonna 2006.

Kuntaluokitus	
Hanko	Kaupungit
Tammisaari	Ydinmaaseutu
Karjaa	Ydinmaaseutu
Pohja	Ydinmaaseutu
Inkoo	Kaupunkiläheinen maaseutu
Siuntio	Kaupunkiläheinen maaseutu
Kirkkonummi	Kaupunkiläheinen maaseutu

Lähde: Tilastokeskus

2.5. Työllisyystilanne

Työttömyysaste vaihtelee tällä hetkellä (lokakuu 2005) Siuntion 4,4 % ja Pohjan 8,0 % välillä. Mahdollista on, että nämä luvut entisestään huononevat, kun nähdään tänä syksynä suurissa yrityksissä aloitettujen irtisanomisten tulokset.

2.6. Koulutustaso

Koulutus 2003							
Kunta	Henkilöt jotka ovat täyttäneet 15 vuotta	Tutkinnon suorittaneita %	Keskiaaste %	Alimman korkeakouluaste %	Alemman korkeakouluaste %	Ylemmän korkeakouluaste %	Tutkijakoulutus %
Hanko	8 315	49,9	64,6	20,2	8,3	6,4	0,4
Tammisaari	12 037	55,5	55,8	23,9	10,5	9,3	0,6
Karjaa	7 385	53,5	59,8	21,6	9,8	8,2	0,6
Pohja	4 081	49,3	64,1	18,1	8,7	8,4	0,7
Inkoo	4 097	60,3	55,4	22,6	10,9	10,1	1,0
Siuntio	4 046	60,5	52,7	22,7	11,2	12,1	1,4
Kirkkonummi	24 334	66,4	48,5	22,2	12,7	15,2	1,4
Uusimaa	1 095 645	66,2	51,1	19,7	11,7	15,8	1,8
Koko maa	4 299 635	61,9	60,2	19,3	9,7	9,7	1,0

Lähde: Tilastokeskus

Koko maan ja erityisesti Uudenmaan koulutustasoon verrattuna Länsi-Uudenmaan koulutustaso on alhainen. Mitä läntisempiä alueita tarkastellaan, sitä pienemmällä osalla väestöä on koulututkinto. Itäisemmissä osissa on kuitenkin korkeampi koulutustaso, mikä voitaneen suhteuttaa väestörakenteeseen ja siihen tosiseikkaan, näissä kunnissa on positiivinen väestönkehitys.

2.7. Voimavarat

Länsi-Uudenmaan kunnat muodostavat luontevan aluekokonaisuuden niin maantieteellisesti kuin toiminnallisestikin. Alue on useassa mielessä monipuolinen ja sillä on pitkä, mielenkiintoinen historia niin suomalaisesta kuin eurooppalaisestakin näkökulmasta tarkasteltuna. Luonnonympäristö ja maisema muodostuu kauniista saaristosta ja merestä, maaseudusta torppineen, kartanoineen ja ruukkeineen sekä pikkukaupungeista. Alue sijaitsee strategisesti hyvällä paikalla kansainvälisten suhteiden luomiseksi niin itä- ja länsisuuntaan kuin eteläänkin päin. Voimavarana voidaan pitää myös pääkaupunkiseudun läheisyyttä ja sen tarjoamia markkinoita ja maaseudun ja kaupungin välisen vuorovaikutuksen mahdollisuuksia.

Väestöpohja on vakaa ja perinteisistä elinkeinoista on edustettuna mm. kaupan, merenkulun, käsityön, tuotanto- ja palveluteollisuuden alat sekä maa- ja metsätalouden ja kalastuksen alkutuotanto. Tämä luo hyvän pohjan edelleen kehittämiseksi. Matkailu on nouseva elinkeino alueella. Länsi-Uudellamaalla on laaja koulutuslaitosten verkosto sekä vilkas yhdistystoiminta, jotka voivat toimia avainresursseina kehittämistyölle.

3. POMOVÄSTIN PAIKALLINEN KEHITTÄMISOHJELMA 2000 – 2006 LÄNSI-UUDENMAAN SAGAN ARVIOINTIA

Ohjelmakausi alkoi 1.1.2000. Pomoväst sai tietää että yhdistys on hyväksytty Leader+ -ryhmäksi keväällä 2001, jolloin aloitettiin asukkaiden aktivoiminen ja hanketuesta tiedottaminen. Toukokuun lopussa 2001 saatiin lopullinen päätös rahoituksen myöntämisestä ja ensimmäiset hankehakemukset käsiteltiin ja puoltopäätökset tehtiin hallituksen kokouksessa kesäkuussa 2001. TE-keskuksen suuresta työmäärästä johtuen ensimmäiset rahoituspäätökset sieltä tulivat vasta helmikuussa 2002. Ohjelman toteuttaminen alkoi siten oikeastaan vasta vuoden 2002 aikana ja ne tulokset, joista seuraavassa kerrotaan, pohjautuvat 31.10.2005 mennessä myönnettyihin hankevaroihin ja 30.6.2005 mennessä raportoituhiin tuloksiin.

Ohjelma oli jaettu kolmeen toimenpidekokonaisuuteen

- Maisema - fyysinen kehys
- Yksilö – identiteetin luoja
- Yrittäjyys – perinteenkantaja

Pomovästissä on voitu todeta, ettei ole ongelmia ideoista, jotka sopivat kahteen ensimmäiseen toimenpidekokonaisuuteen eli ympäristöä parantaviin hankkeisiin ja kulttuuriin pohjautuviin hankkeisiin. Sitä vastoin aluksi oli vaikeaa saada käyntiin yritystoimintaa edistäviä toimenpiteitä. Yhtenä syynä tähän oli, ettei yhdistys tiennyt Länsi-Uudenmaan Saga -ohjelman laatimisvaiheessa kaikkia niitä säännöksiä, jotka koskevat yksittäisten yritysten hankkeita vaan otaksui, että tuen myöntäminen yrityksille olisi helpompaa. Länsi-Uudellamaalla esim. maksimi tukiprosentti yritysten investointeihin useimmissa tapauksissa on vain 10 – 15 %. Tämän vuoksi monet yrittäjät eivät halua ryhtyä byrokraattiseen projektityöhön. Yrittäjien mielestä heillä on enemmän vapauksia, jos investointi toteutetaan ilman tukia.

Yritysten kehittämistoimenpiteiden tukiprosentti, myös yksittäisten yritysten, on sitä vastoin korkeampi n. 30 – 50 % ja voidaan todeta, että sekä yritykset että yritysryhmät ovat hakeneet ja niille on myönnetty tukea esim. tuotekehitykseen, markkinointiin jne.

Lisäksi on useita suurempia hankekokonaisuuksia, joissa panostetaan yritystoimintaa edistäviin toimenpiteisiin, jotka eivät hyödytä vain yhtä yritystä vaan joilla on laajempaa vaikutusta. Pomovästin linjana on ollut myöntää tukea n. 50 % yksittäisille kehittämishankkeille, joiden toiminta-alue on pieni. Suurempi tukiprosentti, kuitenkin max. 90 %, on myönnetty kehittämishankkeille, jotka ulottuvat useamman kunnan alueelle ja joilla on yleishyödyllistä merkitystä.

Ohjelmakauden aikana Pomoväst on tähän mennessä (joulukuu 2005) myöntänyt rahoituksen 72 hankkeelle, joille myös on tullut TE-keskuksen rahoituspäätös, 2 odottaa vielä päätöstä. Kaikkiaan on Pomovästin hallituksessa käsitelty 190 hankeideaa, joista osasta on muokattu rahoituskelpoinen hanke, osa on ohjattu hakemaan rahoitusta muilta rahoittajilta, osaa ideoista ei vielä ole kehitetty hankkeen asteelle.

Myönnetty hanketuet toimenpidekokonaisuuksittain

Maisema – fyysinen ympäristö	6 hanketta
Yksilö – identiteetin luoja	37 hanketta
Yrittäjyys – perinteenkantaja	29 hanketta

Niistä hankkeista, joille tukea on myönnetty, on 26 päättynyt ja 3 hanketta on eri syistä keskeytetty.

Hankkeet voidaan hakijan mukaan jakaa seuraaviin ryhmiin. Prosenttiluku ilmoittaa kuinka suuri osuus kaikista hankkeista on kunkin hakijaryhmän hallinnoimia:

Kunnat	1 %
Yksittäiset yritykset	16 %
Yritysryhmät/ yrittäjäyhdistykset	6 %
Paikalliset yhdistykset	33 %
Alueelliset yhdistykset	35 %
Koulutuslaitokset	6 %
Yksityiset henkilöt	3 %

Yllä olevasta nähdään että suurin osa rahoitusta saaneista hankkeista on yhdistysten hallinnoimia. Näiden hankkeiden vaikutukset ovat olleet yleishyödyllisiä sekä paikallisella että alueellisella tasolla. Yksittäisten yritysten tai yritysryhmien hankkeita on tähän mennessä ollut noin neljäsosa hankkeiden kokonaismäärästä.

Ohjelman toteuttamisen analyysi tehdään loppuraportoinnin yhteydessä. Tämän ohjelman liitteessä on muutamia esimerkkejä siitä, miten ohjelman laadullisia tavoitteita on tähän mennessä saavutettu.

Esimerkkinä siitä miten määrällisiä tavoitteita on toteutettu, voidaan tarkastella 30.6.2005 mennessä syntyneiden työpaikkojen määrää.

Työpaikkoja koskevat määrälliset tavoitteet olivat

Yhteensä 580 uutta ja säilytettyä työpaikkaa, vastaa 200 henkilötyövuotta

Toteutuneet työpaikat 30.6.2005 mennessä jätettyjen raporttien ja väliraporttien mukaan.

- 21 uutta työpaikkaa, vastaa 8,33 henkilötyövuotta
- 76 säilytettyä työpaikkaa, vastaa 32,99 henkilötyövuotta
- 260 hankkeen aikaista työpaikkaa, vastaa 36,88 henkilötyövuotta

Tulokset 30.6.2005: kaikkiaan 357 työpaikkaa, vastaa 78,2 henkilötyövuotta

Ne hankkeet, jotka luovat eniten työpaikkoja, ovat useimmiten yritystoimintaa edistäviä hankkeita, jotka ovat päässeet todella käyntiin vasta viime vuosina. Tämän vuoksi tulokset eivät vielä näy tässä. Pitää myös muistaa, että vielä vuonna 2006 voidaan aloittaa uusia hankkeita, kaikkien hankkeiden täytyy olla toteutettu vuoden 2007 aikana. Yritystoimintaa edistävät hankkeet voivat yleensä raportoida työpaikoista vasta hankkeajan lopulla tai kun hanke on päättynyt. Kts. esim liitteen Box Servicepunkt.

4. OHJELMAN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

4.1. Ongelma-analyysi

SWOT

Vahvuudet

Kaunis saaristo
Kauniit maisemat, metsiä, niittyjä, järviä jne.
Ruukkialueet
Satamat
Rautatieyhteydet
Koulut ja koulutusyksiköt
Aktiivinen yhdistystoiminta, kylätoiminta
Väestönkasvu alueen itäosissa
Alueen yhteinen historia ja kulttuuri
Useat nähtävyydet
Kaksikielisyys, monikielisyys
Pienyrittäjyys
Yhteistyö yritysneuvonnan yms. alalla
Maanviljely

Mahdollisuudet

Saaristo
Ympäristö
Pääkaupunkiseudun läheisyys
Suora yhteys Saksaan
Matkailu
Monitoimisuus
Vapaa-ajan asukkaat
Kylätoiminta
Laajakaista
Kolmas ikä
Yhteistyö yli erilaisten rajojen
Kotitalousvähennys
Kulttuuri
Talvikausi

Heikkoudet

Tulomuuttajien juurettomuus
Väestön väheneminen alueen läntisissä osissa
Vähäinen yrittäjähänke
Talvikautta ei hyödynnetä esim. matkailussa
Monien asukkaiden huono kielitaito
Heikot yrittäjätaidot
Yhteistyön puutteet
Useita toimijoita matkailun alalla, koordinaatio heikkous
Kuntien vähäiset resurssit
Alueen kulttuurialan koordinoinnin puutteet
Puutteellinen IT-struktuuri

Uhat

Saariston väestökato
Kalastuselinkeinoa uhkaa ympäristön pilaantuminen hylkeet, merimetsot
Vapaa-ajan kalastus
Ympäristön pilaantuminen, öljypäästöt yms.
Nyky-yhteiskunnan stressi
Hyvinvointisairaudet
Globalisaatio
Transitokaupan säännöt

Alue voidaan jakaa kahteen osaan, kun tarkastellaan kehitysnäkymiä: itäiseen ja läntiseen Länsi-Uusimaahan. Nämä alueet kamppailevat osittain erilaisten ongelmien kanssa. Itäistä osaa leimaa vahvasti pääkaupunkiseudun läheisyys ja ongelmat, joita syntyy kontrolloimattomasta kasvusta, muuttovoitosta ja juurettomuudesta. Läntisen osan ongelmia ovat poismuutto, teollisuuslaitosten alasajo ja heikko kuntatalous.

Lisäksi alueella on saaristoalueita, pääosin Inkoossa ja Tammisaaressa, joita uhkaa väestön väheneminen. Vakituisten asukkaiden määrä saaristossa vähenee ja alue muuttuu entistä enemmän vapaa-ajan asukkaiden paratiisiksi. Perinteisesti saariston asukkaat ovat hankkineet elantonsa kalastuksella, mutta ne ajat ovat ohi.

Ympäristön pilaantuminen, hylkeet ja merimetsot ovat uhkana koko kalastuselinkeinolle kuten myös vapaa-ajan kalastus, joka koetaan uhkana saariston asukkaiden näkökulmasta. Saaristoon jäävien asukkaiden on opittava keräämään tulonsa monista eri lähteistä voidakseen elättää itseään saaristossa.

Länsi-Uudenmaan kuntien välinen yhteistyö on viime vuosina kehittynyt suotuisampaan suuntaan. Läntisimmät kunnat ovat mm. muodostaneet Raaseporin elinkeinokeskuksen ja pyrkineet etsimään yhteistyömuotoja eri aloilla. Kuntaudistushanke, joka tänä syksynä on saanut paljon julkisuutta, on vilkastuttanut keskustelua Länsi-Uudellamaalla. Mitä näistä keskusteluista ja tulevasta selvitystyöstä seuraa, jää nähtäväksi, mutta näyttää siltä, että alueella on tahtoa kehittää yhteistyötä jossakin muodossa.

Suurkunnan ongelmana yksittäiset asukkaat, ja ehkä myös kylät ja nykyiset kunnat, pitävät ongelmana mahdollisuuksiaan saada äänensä kuuluviin tulevaisuudessa.

Kylätoiminnan merkitys tulee tämän vuoksi todennäköisesti kasvamaan. Lähidemokratia voidaan turvata, jos kylillä on toimivat organisaatiot, jotka voivat itse tarttua kylien ongelmiin, tehdä kyläsuunnitelmia ja saada äänensä kuuluviin suhteessa päättäjiin.

4.2. Vahvuudet ja mahdollisuudet

Länsi-Uuttamaata leimaa syvään juurtunut yhteinen historia ja kulttuuri. Alueemme on vahvasti kaksikielinen. Tämän erityispiirteen monet kokevat eksoottisena. Meillä on hieno ympäristö, puhdas luonto, kaunis kulttuurimaisema ja upea saaristo. Meillä on vanhat ruukkialueet ja pienet kaupunkikeskukset. Meillä on edullinen sijainti Helsingin ja Turun välissä ja täällä on useita satamia, joista on suora yhteys moniin eri maihin.

Kaikilla länsi-uusmaalaisilla kaupungeilla ja kunnilla on vahvuuksia ja mahdollisuuksia, joita voidaan kehittää. Hangolla on satama, joka muinaisista ajoista asti on ollut tärkeä solmukohta ulos suureen maailmaan. Tammisaarella on perinteitä koulukaupunkina ja se on myös tärkeä matkailukohde, jonka nähtävyyksiä ovat esim. Raaseporin linnanrauniot, Kesäteatteri ja Vanha kaupunki.

Karjaan puutarhakaupungin vahvuus on sen hyvissä liikenneyhteyksissä, vajaan tunnin päässä niin Helsinkiin kuin Turkuunkin. Kaupungissa on useita koulutusyksiköitä ja suosittu turistikohte Mustion linna. Pohja voi ylpeillä ruukkialueillaan kuten Fiskars, joka nykyisin on suosittu matkakohde.

Inkoo ja Siuntio ovat vanhoja maatalouspitäjiä, jotka nykyisin houkuttelevat yhä useampia uusia asukkaita asettumaan näihin luonnonkauniisiin kuntiin, etenkin koska ne sijaitsevat vain reilun puolen tunnin ajomatkan päässä Helsingistä. Inkoossa on myös satama, jolla on suuri merkitys.

Kirkkonummella tuntuu pääkaupungin paine selkeimmin, kunnassa on jatkuvasti melko suuri väestönkasvu. Porkkala, alue joka oli vuokrattuna Neuvostoliitolle sodan jälkeen, on herättänyt mielenkiintoa ja sitä on hyödynnetty matkailun kehittämisessä.

Alueen vahvuuksiin voidaan lukea myös yhdistykset ja organisaatiot, joilla on monenlaista toimintaa alueella. On pieniä, merkitykseltään paikallisia yhdistyksiä ja suurempia organisaatioita, joilla on alueellisesti laajempi merkitys. Yhdistysten ja organisaatioiden voimavaroja hyödyntämällä voimme saada paljon aikaan.

Länsi-Uudellamaalla on myös hyvin kehittynyt koulutuslaitosten verkosto, joka mahdollistaa länsiusmaalaisien koulutustason nostamisen. Mutta tarvitaan myös eri toimijoiden yhteistyötä, jotta voidaan tarjota oikeantyyppistä koulutusta ja saada koulutusta tarvitsevat myös osallistumaan tarjolla oleviin tilaisuuksiin.

Alueen kaksikielisyys on resurssi, joka tarjoaa kehittämismahdollisuuksia.

Kun tarkastellaan mahdollisuuksia saada käyntiin yrittäjyyttä edistäviä hankkeita, voimme todeta että on jo olemassa koko joukko organisaatioita, jotka antavat yritysneuvontaa ja myöntävät rahoitusta. Nämä organisaatiot ovat vastikään päättäneet aloittaa järjestelmällisemmän yhteistyön. Yhteistyösopimus on tehty, kts. luku 6.6.3. Se luo hyvän kasvupohjan yhteisten toimenpiteiden edelleen kehittämiseksi.

Kylätoiminta voidaan myös nähdä suurena mahdollisuutena paikalliskehittämiselle. Mikäli kuntauudistus myös Länsi-Uudellamaalla johtaa tuloksiin, tulee tämän tyyppinen toiminta olemaan entistä tärkeämpää. Toimintaa on mahdollista laajentaa vielä pienten kuntien keskusalueille.

4.3. Kehittämisstrategia

Tämän ohjelman avulla me länsiusmaalaiset haluamme luoda vuorovaikutuksessa ja yhteistyöllä hyvinvoivan alueen. Koska yleiset resurssit ovat yhä niukempia, pitäisi meidän käyttää jäljellä olevat maksimaalisesti hyödyksemme. Tämä on mahdollista vain eri tason organisaatioiden ja toimijoiden yhteistyöllä.

4.4. Visio vuonna 2013

Visiomme on että Länsi-Uusimaa on vuonna 2013 alue, jossa eri organisaatioiden ja kieliryhmien välinen yhteistyö toimii hyvin, kaikki puhaltavat yhteen hiileen. Huolehdimme ympäristöstämme, meillä on laaja kulttuuritarjonta, Länsi-Uusimaa on houkutteleva asuinalue ja työllisyystilanne on hyvä. Pienyrittäjyys kukoistaa ja muuttoliike koko alueelle kasvaa tasaisesti. Kun yksityinen länsiusmaalainen voi hyvin, koko yhteiskunta voi hyvin.

4.5 Laadulliset tavoitteet 2013

Laadullisena tavoitteena on että Länsi-Uusimaa vuonna 2013 on viihtyisä alue, jonka hieno ympäristö viehättää vakituisia asukkaita, vetää puoleensa vierailijoita ja uusia asukkaita alueelle. Tavoite on kääntää läntisten alueiden negatiivinen väestökehitys ja lisätä matkailijamäärää koko alueella.

Tavoitteena on myös alueen asukkaiden hyvinvointi. Tätä voidaan mitata esim. sairaspäivinä sekä sairaanhoidon kustannuksina. Vuorovaikutus ja yhteistyö toimii luontevasti useilla eri tasoilla, asukkaat kokevat että heidän tarvitsemansa palvelut ovat helposti saatavilla ja yritykset uskaltavat kehittää yritystään kysynnän mukaan.

4.6 Määrälliset tavoitteet 2013

Määrällisiä tavoitteita selvitetään lähemmin kussakin toimenpidekokonaisuudessa, seuraavassa on vain otos tavoitteista.

Uusia työpaikkoja, henkilöitä	75
Uusia työpaikkoja, henkilötyövuotta	42
Hankkeen aikaisia työpaikkoja, henkilöitä	113
Hankkeen aikaisia työpaikkoja, henkilötyövuotta	31
Uusia yrityksiä, kpl	15
Uusia yhteistyöverkostoja ja –forumeita	23
Luonnonympäristön parannustoimenpiteitä	10
Yleisten alueiden kohennustoimenpiteitä	10
Uusia vesiosuuskuntia	20
Yhteisiä energialaitoksia	20
Yhteisiä markkinointikonsepteja	10
Uusia tuotteita	50
Kurssien määrä	20

4.7. Kohderyhmä

Ensisijainen kohderyhmä, yrittäjien lisäksi, on länsiuusmaalaiset lapset ja nuoret. Muut tärkeät ryhmät ovat kielivähemmistöt alueen eri osissa sekä ns. kolmannen iän edustajat.

4.8. Hankkeiden valintakriteerit

Tämän ohjelman kautta rahoitettavat hankkeet valitaan sovittujen kriteerien mukaan. Olemme jakaneet valintakriteerit pakollisiin kriteereihin eli niihin, jotka hankkeen on täytettävä ja erityiskriteereihin, joista hankkeen pitää täyttää vain osa.

Pakolliset kriteerit

Kaikkien tätä ohjelmaa toteuttavien hankkeiden on

- toteutettava ohjelman tavoitteita
- noudatettava kestävän kehityksen periaatteita
- luotava pysyvää toimintaa
- sisällettävä omarahoitusosuus
- oltava realistisia toteuttaa

Yksittäisten hankkeiden tukiprosentti

Pomovästin hallitus ottaa kantaa kunkin hankkeen tukiprosenttiin. Maksimituki myönnetään vain poikkeustapauksissa.

Perussääntö on että yleishyödyllisille hankkeille myönnetään tukea 50 % julkista tukea ja hankkeen omarahoitusosuus on siten 50 %. Osa yksityisrahoituksesta voi koostua omasta työpanoksesta (talkootyö) erillisten säännösten mukaisesti.

Yrityshankkeissa tukiprosentit ovat huomattavasti alhaisempia kuin yleishyödyllisissä hankkeissa. Maksimi tukiprosentti yksittäiselle yritykselle vaihtelee 20 % ja 50 % välillä riippuen tuettavasta toiminnasta ja yrityksen sijainnista.

Jos hanke luo uusia työpaikkoja, on erityisen innovatiivinen, perustuu laajaan yhteistyöhön, ehkä yli kuntarajojen, tai auttaa luomaan toimintaa huippukauden ulkopuolella (syyskuu-toukokuu), voidaan tukiprosenttia korottaa.

Yleinen kehittämishanke, joka täyttää pakolliset kriteerit sekä vähintään kaksi toimenpidekokonaisuuden valinnaista kriteeriä, voi saada tukea enint. 50 %.

Jos hankkeessa luodaan vähintään yksi uusi työpaikka, voidaan tukea kohottaa enint.10 %.

Jos hanke on erityisen innovatiivinen, voidaan tukea kohottaa enint. 10 %.

Jos hankkeessa tehdään laajaa yhteistyötä, joka ulottuu vähintään kolmen kunnan alueelle, voidaan tukea kohottaa enint. 10 %.

Jos hankkeessa luodaan toimintaa huippukauden ulkopuolella (syyskuu- toukokuu), voidaan tukea kohottaa enint. 10 %.

Jos kaksi yllä olevista kriteereistä täyttyy, korotetaan tukea enint. 20 %, jos kolme kriteeriä täyttyy, korotetaan tukea 30 % ja jos kaikki kriteerit täyttyvät, korotetaan tukea enint. 40 %, mikä siis merkitsee 90 % tukea.

100 % tukea voidaan myöntää vain erittäin hyvin perustelluista syistä.

Yrityshanke, joka täyttää yllä olevat kriteerit sekä luo vähintään yhden työpaikan, voi saada enimmäistuen. Yritysten investointituen myöntämisen pakollinen kriteeri on luoda vähintään yksi uusi työpaikka hankkeen avulla.

5. YHTEISTYÖTÄ JA VUOROVAIKUTUSTA – HYVÄÄ OLOA!

Ohjelman punaisena lankana on ajatus, että yhteistyön ja vuorovaikutuksen avulla luomme alueen, jossa kaikki voivat hyvin; yksilöt, yritykset, organisaatiot, kylät, kunnat ja siten koko yhteiskuntamme. Länsi-Uusimaa haluaa välittää hyvinvoinnin tunnetta myös vierailijoille ja hyvinvoivaa seutua esiintuomalla houkutellessa uusia asukkaita alueelle.

Ohjelmamme jakaantuu kolmeen painopistealueeseen

- Yhteinen ympäristömme
- Yhteinen kulttuurimme
- Yritteliäs Länsi-Uusimaamme

5.1. Yhteinen ympäristömme

Yhteisellä ympäristöllä tarkoitamme omaa asuin- ja työympäristöämme. Länsiusmaalainen maisema muodostuu upeasta luonnosta, metsistä, niityistä, merestä, ainutlaatuisesta saaristosta sekä kylistä ja pienistä kaupunkikeskuksista, joissa useimmat länsiusmaalaiset asuvat. Asukkaiden hyvinvoinnin takia pitää huolehtia siitä, että yhteinen ympäristö voi hyvin ja on viihtyisä kaikin tavoin.

Ongelma-analyysi

Ympäristöä rasittavan kuormituksen ja päästöjen seurauksena vesistöjen tila on huonontunut. Järviä ja merenlahtia uhkaa umpeen kasvaminen, merellä on esim. sinilevän kasvu lisääntynyt. Tämän ohjelmakauden aikana tulevat ajankohtaisiksi myös maaseudun jätevesiasioiden järjestämistä koskevat uudet säännökset. Ympäristön kannalta myös energiakysymykset tulevat yhä tärkeämmiksi.

Jos haluamme että seuraavatkin sukupolvet voivat nauttia luonnosta, on ryhdyttävä torjumaan vesistöjen saastumista, kehitettävä uusia menetelmiä jo vahingoittuneiden alueiden ennallistamiseksi ja aktivoitava asukkaita ottamaan vastuuta yhteisestä ympäristöstämme. Tämä ei koske ainoastaan vesistöjä, jätevesi- tai energiakysymyksiä vaan luontoa ylipäänsä samoin kuin myös rakennuksia ja yleisiä alueita.

Julkisen omaisuuden tarvelemistä on alkanut esiintyä myös Länsi-Uudellamaalla, mikä on merkki siitä etteivät tekijät voi hyvin. Myös tällaiset asiat vaikuttavat ympäristöön. Syynä tällaiseen pahoinvointiin saattaa olla juurettomuus, kielivaikeudet ja/tai kulttuurien yhteentörmäykset väestöryhmien välillä. Toinen ongelma on se tosiasia, ettei vanhemmilla ole voimia eikä aikaa omistautua lapsilleen, perheet kokoontuvat harvoin, usein stressaavan työtilanteen tai pitkien työmatkojen tms. takia.

Tavoite

Tavoite on että yhteinen ympäristömme voi hyvin; luonto, metsät, niityt, maisema, vesistöt, järvet ja meri sekä rakennukset ja julkiset alueet tarjoavat asukkaille mitä tarvitaan, jotta Länsi-Uudellamaalla voidaan asua, elää, tehdä työtä ja voida hyvin. Sama koskee kyllä ja asutuskeskuksia, myös niiden ympäristön pitää olla viihtyisiä ja luoda harmonian ja hyvinvoinnin tunnetta asukkaille ja satunnaisille kävijöille. Tavoite on myös luoda viihtyvyyttä ja järkeviä harrastuksia asukkaille lähinnä huippukauden ulkopuolella (syyskuu-toukokuu).

Määrälliset tavoitteet:

- 10 erilaista luonnonympäristöä kunnostetaan tai säilytetään paikallisten asukkaiden aloitteesta (vesistöt, luontopolut, melontareitit, kosteikot, perinnebiotoopit ym)
- 5 rakennusta kunnostetaan, jotta niissä tapahtuvaa toimintaa voidaan kehittää
- 10 yleistä aluetta siistitään ja niitä kehitetään asukkaiden viihtyisyyden ja harrastusmahdollisuuksien parantamiseksi (uimarannat, venesatamat, leikkipuistot, tekojääkentät ym)
- 2-3 talviurheilulajille parannettu infrastruktuuri
- 20 vesiosuuskuntaa perustetaan
- perustetaan 20 yhteistä energialaitosta, jotka käyttävät bioenergiaa
- 25 uutta työpaikkaa luodaan, vastaa 12 henkilötyövuotta
- 20 henkilöä, vastaa 2 henkilötyövuotta, työllistyy hankkeiden aikana

Toimenpiteet

Tällä painopistealueella panostetaan ensisijaisesti ympäristöä parantaviin hankkeisiin kuten osittain pilaantuneiden alueiden ennallistamismenetelmien kehittämiseen. Esimerkkinä voidaan mainita hankkeet, joissa asukkaat yhdessä panostavat esim. järvien tai merenlahtien tilan parantamiseen, kaislanniittoon, roskakalastukseen, mahdollisesti ruoppaukseen sekä muihin toimenpiteisiin joita tarvitaan ettei järvi tai merenlahti kasva umpeen. Tämän tyyppiset toimenpiteet tehdään tiiviissä yhteistyössä Ympäristökeskuksen kanssa. Ympäristökeskuksella on tietoa menettelytavoista ja toimenpiteiden ohjaamisesta.

Voidaan myös tukea toimenpiteitä, jotka edistävät asukkaiden toimia yhteisten, jätevesi- tai energiahuoltoon liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi haja-asutusalueilla. Asukkaat voivat yhteistyössä löytää ratkaisuja yhteisen jätevesihuollon kehittämiseksi ja yhdessä kehittää uusia energiaratkaisuja esim. talojen lämmittämiseen.

Toisen tyyppinen hanke voisi tässä toimenpidekokonaisuudessa olla sellainen, jossa asukkaat ottavat yhdessä vastuuta omasta ympäristöstään ja työskentelevät ongelmien ehkäisemiseksi. Voidaan ajatella uuden toiminnan kehittämistä esim. yhteisten toimintatilojen kunnostaminen tai lähiympäristöalueen kunnostaminen. Esimerkkinä hankkeesta voidaan mainita leikkipuiston rakentaminen, jotta lapsilla olisi leikkipaikka ja vanhemmilla tapaamispaikka, jossa alueelle muuttaneet vanhemmat voivat tutustua toisiinsa ja paikkakuntalaisiin, uimarantojen kunnostus, seurantaloiden kunnostus, jotta voidaan kehittää uutta toimintaa ja luoda tapaamispaikkoja kyläläisille jne.

Yhteinen ympäristömme -toimenpidekokonaisuuden sisällä voidaan myös kehittää uutta toimintaa ja uusia malleja hyvinvoinnin lisäämiseksi paikallisyhteisöissä. Se voi sisältää vapaa-ajantoimintaa lapsille ja nuorille mutta myös muille ikäryhmille. Voidaan myös ajatella toimenpiteitä, jotka edistävät terveellisiä elintapoja, muun muassa esim. asukkaiden uusia, hyviä ruoka- ja liikuntatottumuksia edistäviä toimintatapoja

Kaikkia näitä toimenpiteitä voidaan pitää uutta luovina, jos niitä suunnittelee ja toteuttaa uudet toimijat. Tällä tarkoitetaan uusia yhteistyömuotoja esim. paikallisten ja vapaa-ajan asukkaiden sekä eri kieli- tai ikäryhmien jne. kesken. Voidaan myös kehittää uusia menetelmiä tai toimintamalleja, joita alueella ei aiemmin ole kokeiltu.

Kaikissa näissä hankkeissa tavoitteena on hyvinvointia edistävän ympäristön tai toiminnan luominen.

Toimijat

Tämän painopistealueen toimenpiteiden toteuttajina voivat olla kyläyhdistykset, asukasyhdistykset, osuuskunnat, kiinteistönomistajaryhmät, ympäristöyhdistykset, nuorisoseurat, urheiluseurat, Marttayhdistykset yms. Tämän painopistealueen hankkeita voidaan myös toteuttaa yhteistyössä lähellä olevien toimintaryhmien kanssa.

Hankkeiden valintakriteerit

Jokaisen hankkeen on täytettävä ohjelman pakolliset kriteerit sekä ainakin kaksi seuraavista kriteereistä:

Hanke

- parantaa asuinolosuhteita, elämänlaatua ja viihtyvyyttä alueella
- parantaa virkistyskäyttömahdollisuuksia, erityisesti huippukauden ulkopuolella (syyskuu-toukokuu)
- sisältää jossakin muodossa yhteistyötä, koordinointia ja/tai verkoston rakentamista
- parantaa ympäristön vetovoimaa
- parantaa matkailun edellytyksiä, erityisesti huippukauden ulkopuolella (syyskuu-toukokuu)
- parantaa työllisyystilannetta

	Koko kaudelle	Vuositaso
TALOUSARVIO	1.645.000 €	235.000 €
RAHOITUS		
EU + valtio	940.000 €	134.286 €
Kunta	<u>235.000 €</u>	<u>33.571 €</u>
Julkinen rahoitus yhteensä	1.175.000 € (71%)	167.857 €
Yksityinen	470.000 € (29%)	67.143 €

5.2 Yhteinen kulttuurimme

Voidaan ehkä esittää kysymys onko meillä Länsi-Uudellamaalla yhteistä kulttuuria. Koska alueen tietyissä osissa on vilkas sisäänmuuttoliike, on sillä vaikutusta perinteisiin ja kulttuurielämään. Toinen vaikuttava tekijä on kaksikielisyys. Selvää on kuitenkin, että Länsi-Uudellamaalla on runsas kulttuuritarjonta.

Pomoväst on ottanut tehtäväkseen erillisen Länsi-Uudenmaan kulttuuriohjelman laatimisen. Ohjelma valmistuu vuoden 2006 aikana. Kulttuuriohjelman valmisteluvaiheessa on jo noussut esiin ideoita ja toiveita toimenpiteistä, joihin pitäisi ryhtyä alueen kulttuurielämän edelleen kehittämiseksi.

Alueella on jo nyt vilkas yhdistystoiminta, hieno kulttuuriympäristö, mm. useita ruukkikyliä, rikas paikallishistoria sekä runsaasti ihmisiä, jotka saavat elantonsa kulttuurin alalta. Ei kuitenkaan ole itsestään selvää että tällainen toiminta säilyy, tätäkin toiminta-aluetta pitää jatkuvasti kehittää.

Kulttuuri on tärkeää myös alueen matkailuelinkeinolle, ja kulttuuria pitäisi tällä alalla hyödyntää tulevaisuudessa entistä enemmän. Kulttuuri on tärkeää myös ihmisten hyvinvoinnin kannalta.

Ongelma-analyysi

Kulttuuriohjelman valmistelussa on havaittu ongelmaksi se, ettei ole olemassa sellaista tahoa, joka alueellisesti koordinoisi kulttuuritoimintaa. On esitetty toiveita toistuvista tapaamisista kulttuuriaktiiveille sekä yhteisen tapahtumakalenterin tekemisestä. Tällä hetkellä on jo useita tapahtumakalentereita, mutta mikään niistä ei kata koko aluetta.

Jotta toimintaa voidaan kehittää, tarvitaan joku jolla on langat käsissään, joka järjestää ja kutsuu yhteisiin seminaareihin, joissa on mahdollista ideoita ja tiedottaa muita meneillään olevista tapahtumista sekä kehittää suurempia kokonaisuuksia kulttuurin alalla.

Tarvetta on myös yksittäisille kehittämishankkeille, esim. kulttuurimatkailun alalla on paljon kehittämistyötä tehtävissä. Olemassa olevien tapahtumien yhteistä markkinointia pitää kehittää jne. Uusien paikallishistoriaan, perinteeseen ja kulttuuriin kytkeytyvien tuotteiden kehittämisresursseja ei ole täysin hyödynnetty. Tähän pitäisi edelleen panostaa. Talvikausi on aikaa, jota kulttuurielämän pitäisi paremmin hyödyntää Länsi-Uudellamaalla. Kulttuurialalla on paljon mahdollisuuksia yritystoiminnan kehittämiseen, näitä mahdollisuuksia ei ole vielä kaikkia käytetty. Tällä alalla on paljon kehittämismahdollisuuksia.

Länsi-Uudellamaalla ruotsinkieliset kulttuurielämän organisaatiot ovat vahvempia ja kehittyneempiä kuin suomenkieliset. Syynä on ilmeisesti se, että nämä organisaatiot ovat olleet olemassa pitkään ja siten myös hyvin juurtuneet alueelle. Suomenkielisiä organisaatioita pitää vahvistaa, mutta myös kehittää yhteistyötä kieliryhmien välillä länsi-uusmaalaisen kulttuurin saralla.

Tavoite

Tavoitteena on yhteisen kulttuurimme avulla luoda me-henkeä, joka vaikuttaa siihen että tuntuu hyvältä asua ja elää Länsi-Uudellamaalla. Tämän me-hengen tulee olla niin vahvaa että voidaan antaa tilaa myös alueen uusille asukkaille, kielivähemmistöille ja tilapäisvierailijoille. Sen tuloksena voi syntyä uusia tuotteita ja sitä kautta luodaan uusia työpaikkoja ja uutta yrittelijäisyttä.

Tavoite on ensisijaisesti kehittää toimintaa huippukauden ulkopuolella, eli syyskuun-toukokuun aikana.

Määrälliset tavoitteet:

- järjestetään joka vuosi seminaari tai tapaaminen kulttuurialan toimijoille
- alueelle luodaan toimiva tapahtumakalenteri, lähtökohtana voidaan käyttää esim. kalenteria joka on tällä hetkellä Raaseporin portaalissa
- alueen tapahtumien ja nähtävyyksien yhteistä markkinointia kehitetään
- tehdään kymmenen ”helppolukuista” paikallishistorian dokumentaatiota
- uusi vetonaulatapahtuma kehitetään
- 20 uutta tuotetta luodaan (tapahtumia, matkapaketteja, matkamuistoja, ruokakulttuuria)
- 20 uutta työpaikkaa, vastaa 10 henkilötyövuotta, luodaan
- 60 henkilöä, vastaa 5 henkilötyövuotta, työllistetään hankeaikana
- 3 uutta yhteistyöverkostoa luodaan kulttuuritoimijoiden välille
- 3 uutta yhteistyöverkostoa luodaan eri kieliryhmien välille

Toimenpiteet

Tekeillä oleva kulttuuriohjelma toimii lähtökohtana niille hankkeille joita myöhemmin rahoitetaan tästä ohjelmasta. Pomoväst on jo nyt ryhtynyt järjestämään seminaareja ja tapaamisia kulttuurialan toimijoille. Suunnitelmissa on järjestää suuri kulttuurialan tapaaminen syksyllä 2006 ja tarpeen vaatiessa voi Pomoväst ottaa tehtäväkseen vastaavanlaisten tapaamisten järjestämisen myös jatkossa.

Tämän ohjelman puitteissa voidaan tukea uuden, pysyvän kulttuurialan toiminnan kehittämistä. Tällä tarkoitetaan uutta yhdistystoimintaa, nuorison aktivoimista, kulttuurimatkailun ja muun kulttuuriyrittäjyyden kehittämistä.

Isot tapahtumat toimivat usein alueen vetovoimatekijöinä. Jos voidaan saada käyntiin uusi suur tapahtuma joka tuo alueelle paljon uusia ihmisiä, edistetään samalla muuta elinkeinoelämää kuten majoituspalveluja, ravintoloita, kauppoja ja taksiliikennettä. Vetovoimatapahtuma edistää matkailua myös tapahtuma-ajan ulkopuolella, sillä näkyvyyttä saavat tapahtumat tekevät aluetta tunnetuksi ja houkuttelevat vierailijoita. Jotta tapahtumien järjestäjät ja kävijät voisivat hyvin, pitää tarjolla olevien tuotteiden olla korkealaatuisia. Tässä panostetaan erilaisiin toimenpiteisiin, jotka edistävät kulttuurin hyvinvointia.

Länsi-Uudenmaan historian pohjalta on mahdollista kehittää monenlaista. Osittain on tarvetta lähihistorian tallentamiseen helposti saavutettavassa muodossa esim. uusia opiskeluvälineitä, kirjoja, esitteitä, DVD- tallenteita, näytelmiä jne. Osittain voidaan ajatella myös saatavan uusia tuotteita yhteistyössä koulujen ja nuorisjärjestöjen kanssa, siten että lapset ja nuoret itse kehittävät esim. kotiseutupelin, joka voidaan toteuttaa perinteisenä lautapelinä ja/tai tietokonepelinä. Näin nuoret oppivat tuntemaan kotiseutuaan samalla kun he kehittävät uutta tuotetta, jota voidaan myydä esim. alueen matkailijoille.

Voidaan myös antaa nuorison esittää omia näkemyksiään alueen tulevaisuudesta. Näin saadaan mielenkiintoista tietoa nuorten käsityksistä, mitä tarpeita heillä on ja mitä he pitävät tärkeänä kehittämistyössä.

Harrastajateatteritoiminta on erittäin vilkasta Länsi-Uudellamaalla, voidaan mainita esim. Raseborgs sommar-teater, jonka kävijämäärä ylittää joka vuosi kymmeniintuhansiin. Tämän toiminnan ympärille voisi rakentaa paljon lisää, esim. yhteistyössä paikallisten yrittäjien kanssa. Voitaisiin rakentaa esim. tuotepaketti, johon sisältyisi teatteriliput, päivällinen ja yöpyminen. Tällaista pakettia voitaisiin myydä eri kanavien kautta. Länsi-uusmaalaisen teatteriväen tietotaitoa pitäisi hyödyntää ja edelleen kehittää. Hyvä esimerkki on jo esim. Karjaan Tryckeriteaterin ja Västra Nylands folkhögskolanin teatterilinjan välinen yhteistyö.

Länsi-Uudellamaalla on useita elokuvateattereita, jotka kamppailevat alhaisten katsojalukujen kanssa. Pitää ryhtyä toimenpiteisiin, jotta voidaan paremmin hyödyntää elokuvateatterien tarjoamat resurssit. Niiden tiloja voidaan ehkä käyttää myös muihin kulttuuritapahtumiin, voidaan ehkä yrittää houkutellessa uusia kävijäryhmiä elokuvateattereihin jne.

Kun alueesta on kirjoitettu kirja tai paikan päällä on filmattu elokuva, ovat kävijämäärät alueella lisääntyneet. Jos hyödynnetään tällainen ilmainen mainos ja kehitetään ja markkinoidaan tuotteita kirjoitetun tai filmatun perusteella, voidaan kävijämääriä lisätä.

Tuotevalikoimaa pitäisi myös laajentaa. Tämä koskee erityyppisiä tapahtumia ja matkapaketteja sekä länsi-uusmaalaisen matkamuistojen kehittämistä. Tässä toimenpidekokonaisuudessa voidaan ottaa huomioon myös alueen ruokakulttuuri ja kehittää sen perusteella uusia tuotteita.

Tärkeää on myös länsi-uusmaalaisen kulttuuriympäristöjen säilyttäminen. Esimerkkinä voidaan mainita ruukit, joilla kaikilla on oma historiansa. Fiskars on hyvänä esimerkkinä. Pieni ruukkikylä oli tyhjentymässä asukkaista, kun päätettiin kääntää suunta ja alettiin houkutellessa käsityöläisiä ja taiteilijoita asumaan ruukkiin. Nykyisin alue on oikea kulttuurikylä ja yksi alueen suurimmista matkailun vetovoimatekijöistä. Lisää vastaavanlaisia ympäristöjä, joilla jokaisella olisi omat erityispiirteensä, voisi kehittää.

Ns. kolmas ikä on myös uusi kohderyhmä, joka pitäisi huomioida kun suunnitellaan uusia kulttuuritoimintoja. Seniorit ovat usein maksukykyisiä ja kiinnostuneita korkealuokkaisesta kulttuuritarjonnasta ja elämysmatkailusta. Lisäksi heillä on paljon kokemusta ja tietoa nuoremmille jaettavaksi. Pitäisi kehittää vuorovaikutustilaisuuksia sukupolvien välille kulttuurin alalla.

Jotta asukkaat voisivat hyvin, on kulttuurin tarjoaman piristyksen tarve suurin talvella, kun luonto lepää eikä tarjoa samanlaisia rentoutumismahdollisuuksia kuin kesällä. Myös kulttuurimatkailun alalla on uusien talvituotteiden tarvetta. Pomoväst tulee tämän painopistealueen puitteissa asettamaan etusijalle toimenpiteet, jotka edistävät talviajan aktiviteetteja.

Painopistealueen koko rahoituskehyksestä 60 % suunnataan toimenpiteille, jotka edistävät huippukauden (syyskuu-toukokuu) ulkopuolella olevien aktiviteettien määrän kasvua.

Toimijat

Toimenpidekokonaisuuden toteuttajina voivat toimia erilaiset yhdistykset, esim. nuorisoseurat ja kyläyhdistykset, koulut, luokat, yritykset, kolmatta ikää edustavat ryhmät jne.

Hankkeiden valintakriteerit

Jokaisen hankkeen on täytettävä ohjelman pakolliset kriteerit sekä ainakin kaksi seuraavista kriteereistä:

Hanke

- parantaa työllisyystilannetta
- tukee pienmuotoista yrittämistä
- nostaa esille, vahvistaa, kehittää ja luo paikallisia/alueellisia tuotteita
- saa lapsia ja/tai nuoria osallistumaan kehittämistyöhön
- saa ”kolmannen iän” -edustajia osallistumaan kehittämistyöhön
- parantaa elämänlaatua ja viihtyvyyttä alueella
- lisää tai parantaa palvelutasoa alueella, erityisesti huippukauden ulkopuolella
- sisältää jossakin muodossa yhteistyötä, koordinointia ja/tai verkoston rakentamista
- auttaa eri kieliryhmien edustajien yhteistoimintaa
- on pilottiluonteinen ja kopioitava, ts. toimii esimerkkinä muille
- parantaa matkailun edellytyksiä, erityisesti huippukauden ulkopuolella (syyskuu-toukokuu)
- parantaa virkistyskäyttömahdollisuuksia, erityisesti huippukauden ulkopuolella (syyskuu-toukokuu)

	Koko kaudelle	vuositaso
TALOUSARVIO	2.632.000 €	376.000 €
RAHOITUS		
EU + valtio	1.280.000 €	182.857 €
Kunta	<u>320.000 €</u>	<u>45.714 €</u>
Julkinen rahoitus yhteensä	1.600.000 € (61 %)	228.571 €
Yksityinen	1.032.000 € (39%)	147.429 €

5.3. Yritteliäs Länsi-Uusimaamme

Tausta

Perinteisesti länsi-uusimaalaiset eivät ole yhtä yritteliäitä kuin muualla Suomessa. Olemme kasvaneet ruukkien, suurten tehtaiden, vahvan julkisen sektorin ja Helsingin tarjoamien työmahdollisuuksien vaikutuspiirissä, joka on mahdollistanut sen että on ollut verrattain helppoa löytää työpaikka. Nyt kun yhä useammat suuret tehtaot vähentävät henkilökuntaa tai muuttavat ulkomaille ja julkinen sektori vähentää työntekijöitä, olemme uudessa tilanteessa. On pakko luoda työpaikkoja itse.

Helsingin seutu on edelleen mahdollisuus ja useat länsi-uusimaalaiset käyvät töissä pääkaupunkiseudulla. Useille ihmisille on kuitenkin tärkeää löytää työpaikka lähempää. Jotta yksittäiset ihmiset, perheet ja koko yhteiskunta voisi paremmin, pitää ihmisillä olla tunne että he voivat valita haluavatko he tehdä 2-3 tunnin työmatkoja päivittäin vai voivatko he työllistyä omassa lähipiirissään. Jos edes toinen vanhemmista voi työskennellä lähistöllä, lisätään myös perheen lasten turvallisuuden tunnetta.

Ongelma-analyysi

Porras työntekijästä yrittäjäksi on usein melko korkea. Jotkut ovat huolissaan taloudesta, toiset hallinnosta. Emme voi olettaa että kaikki ovat sopivia yrittäjiksi, mutta niille jotka haluavat yrittää pitäisi tarjota myös mahdollisuus. Tietoa lisäämällä voidaan madaltaa yrittäjäksi ryhtymisen kynnyksiä, joten tarvitaan lisää koulutusta sekä ammattikoulutusta nuorille että aikuiskoulutusta.

Matkailuelinkeino on kasvava ala Länsi-Uudellamaalla. Alan ongelmana on kuitenkin lyhyt sesonki. Useimmat matkailuyrittäjät voivat tarjota palveluja vain kesäkauden aikana. Alueella on tarvetta kehittää toimintaa myös syksyksi, talveksi ja kevääksi. Myös matkailualan markkinointi- ja myyntityön kehittämistoimintojen koordinoinnissa on puutteita.

Vaikka uusien yritysten määrä on lisääntynyt viime vuosina, tarvitaan lisää palveluja tietyille aloille. Ikääntyneen väestön määrän kasvu merkitsee, että hoiva-alan palvelujen tarve kasvaa koko ajan. Kunnilla ei ole juurikaan resursseja hoitaa lakisääteistä toimintaa laajempaa palvelutarjontaa ja lisäksi on paljon sellaisia ikääntyneitä ihmisiä, jotka mielellään maksavat hyvästä palvelusta esim. kodinhoitopalveluista. Sama pätee lapsiperheisiin, jotka haluaisivat käyttää vapaa-aikaansa lasten kanssa olemiseen ja ostaisivat mielellään esim. siivouspalveluita ja muita kotipalveluita.

Alueella on myös paljon aikaansaavia käsityöläisiä. He ovat hyviä omalla osaamisalueellaan, mutta saattavat tarvita apua esim. markkinoinnissa tai myynnissä. Sama koskee monia muita pienyrittäjiä. Jokainen on asiantuntija omalla alueellaan, mutta yrittäjät tarvitsevat joskus yleistietoja yrittämisestä, eivät ehkä tiedä miten lukea tilinpäätöstä tms.

Jotta myös yrittäjät voisivat hyvin, pitäisi heillä olla mahdollisuus kehittyä työssään, heidän pitää pystyä kauppaamaan tuotteitaan ja palveluitaan kilpailukykyisellä hinnalla ja heidän on voitava nauttia työstään toisin sanoen heidän pitää viihtyä siinä mitä tekevät.

Tavoite

Yleinen päämäärä tämän painopistealueen sisällä on edistää alueen hyvinvointia lisäämällä yrittäjyyttä ja työpaikkoja Länsi-Uudellamaalla. Samalla tavoitteena on että yrittäjät voivat hyvin, heidän asiakkaansa tuntevat saavansa hyvää palvelua, myös huippukauden ulkopuolella, voivat hyvin ja kokevat alueen positiivisesti. Tätä voidaan arvioida kyselyillä, joissa yrittäjiltä, asiakkailta ja alueen matkailijoilta selvitetään kyselykaavakkeella mm. miten he kokevat saatavilla olevat palvelut.

Määrälliset tavoitteet:

- 15 uutta yritystä perustetaan, joista suurin osa on kulttuurialalla/kulttuurimatkailualalla, elämystuotannon alalla, hoiva-alalla ja kotipalvelussa
- luodaan 30 työpaikkaa, vastaa 20 henkilötyövuotta
- 30 henkilöä työllistyy hankkeissa, vastaa 10 henkilötyövuotta
- luodaan uusi yhteistyöfoorumi niille jotka työskentelevät yritysneuvonnan ja -koulutuksen parissa
- luodaan 10 uutta yritysten yhteistyöverkosta
- tehdään matkailualan strategia Länsi-Uudellemaalle
- luodaan 30 uutta tuotetta
- luodaan 30 uutta majoituspaikkaa
- perustetaan opas- ja infokeskus
- luodaan tavaramerkki länsiuusmaalaisille tuotteille
- järjestetään 10 yrittäjyyskurssia, joihin 80 henkilöä osallistuu
- järjestetään 10 ”voi hyvin”-teeman kurssia, joihin 100 henkilöä osallistuu
- 2 uutta yrityskylää/matkailukeskusta perustetaan
- 10 uutta yhteistä markkinointikonseptia kehitetään eri aloilla

Toimenpiteet

Länsi-Uudellamaalla on se etu, että täällä on useita koulutusyksiköitä, jotka panostavat ammatilliseen koulutukseen omalla alallaan. Jotta koulutus vastaisi tarpeita, pitäisi yritysneuvonnan ja koulutuslaitosten yhteistyöfoorumia edelleen kehittää. Näin voidaan kursseja ja koulutuksia räätälöidä tietyille aloille tai tarpeiden mukaan.

Pienyrityksille kohdistettuja palveluita voidaan kehittää. Jokaisen ei tarvitse osata kaikkea vaan kukin voi keskittyä siihen missä on hyvä. Yrityksen kannattavuus paranee eikä yksittäisen yrittäjän tarvitse yrittää hoitaa kaikkea itse. Kun luodaan yhteistyöverkostoja ja uusia palveluita yrittäjille voidaan esim. hallinnollisia toimenpiteitä, ostoja, markkinointia ja myyntiä hoitaa yhteistyössä muiden kanssa. Siten yrittäjällä on aikaa keskittyä päätehtäväänsä eli tuottamaan yrityksen tarjoamia tuotteita. Vaikka yllämainitut tehtävät voidaan hoitaa ostopalveluina ja yhteistyössä, pitää yrittäjällä kuitenkin olla tietoa ja näkemystä.

Matkailu on elinkeino, joka on voimakkaassa nousussa Länsi-Uudellamaalla. Alueella on kaikki edellytykset lisätä yrittäjyyttä matkailualalla. Alueella on maantieteellisesti hyvä sijainti. Sitä voidaan markkinoida päivämatkakohteena Helsingistä tai Turusta, Hangosta on suora laivayhteys Rostockiin yms. Nämä mahdollisuudet pitäisi hyödyntää entistä paremmin.

Uusia tuotteita pitää kehittää ja olemassa olevien tuotteiden laatua pitää kohottaa. Resursseja pitää suunnata yhteiseen markkinointi- ja myyntikanavaan. Jo nyt on useita organisaatioita, jotka työskentelevät matkailualan kehittämiseksi. Myös monet alueella toteutetut hankkeet edistävät matkailua. Kaikki nämä toteuttajatahot pitää aktivoida läheisempään yhteistyöhön ja heidän yhteistyönään pitää valmistella Länsi-Uudenmaan matkailuelinkeinon kehittämisstrategia.

Koko aluetta palvelevalle opaskoulutukselle on myös tarvetta. Seminaarien aikana on tullut esiin myös idea info/opaskeskuksen perustamisesta alueelle. Sesongin pidentämistoimenpiteitä tarvitaan myös. Nykytilanteessa monet kohteet sulkevat ovensa kun koulut alkavat elokuussa. Kilpailukykyisen matkailutoiminnan vuoksi tarvitaan myös syksy- talvi- ja kevätuotteita.

Myös yöpymismahdollisuuksia alueella pitää kehittää, ensisijassa pienimuotoista, edullista majoitusta, esim. Bed & Breakfast –tyyppistä.

Paljon kehittämismahdollisuuksia on myös käsityön alalla. Alueella on useita korkealuokkaisia käsityöammattilaisia, mutta myös sellaisia, jotka vielä eivät saa elantoaan osaamisestaan. Jotta hekin voisivat saada riittävän toimeentulon käsityöläisenä, tarvitaan toiminnan kehittämistä, tuotekehitystä, markkinointia ja myyntiä. Uusia kehiteltäviä tuotteita voisivat olla esim. Länsi-Uuteenmaahan liittyvät yrityslahja- ja matkamuiستot tuotteet. Myös käsityöläisyrittäjien markkinointi- ja myyntikanavia pitäisi kehittää. Voitaisiin esim. järjestää vuosittain Länsi-Uudenmaan käsityömessut tai erilaisten paikallisten tuotteiden messut.

Saattamalla yhteen matkailuyrittäjiä, käsityöläisiä ja muita yrittäjiä, voitaisiin luoda suurempia yksiköitä, jotka voisivat olla houkuttelevia tutustumiskohteita matkailijoille ja ostospaikkoja paikallisille asukkaille. Voitaisiin kehitellä esim. saaristo/ kalastajakylä, jossa on myynnissä saaristoperinteeseen ja mereen liittyviä tuotteita. Tai keskus, jossa on tarjolla tuotteita, joita on perinteisesti käytetty maatilalla. Tuotevalikoimassa voisi olla käsitöitä, myös puusepäntuotteita kuten huonekaluja, paikallisesti tuotettuja elintarvikkeita jne. Tuotteiden myynnin yhteydessä voidaan tarjota teemaan tai paikkaan liittyviä opastuksia tai elämyksiä. Vain mielikuvitus on rajana sille mitä tällä alalla voidaan kehittää.

Aiemmin jo mainittiin että hoitoala tarjoaa paljon kehittämismahdollisuuksia. Voidaan kehittää palveluja länsi-uusmaalaisille sekä vanhemmille ihmisille että nuoremmille, esim. lapsiperheille. Voidaan myös tarjota palvelupaketteja ulkopuolisille esim. lyhytkestoista hoitoa tai vanhuslomaa luonnonkauniissa paikassa. Tällaisia tuotteita monet lapset haluaisivat varmaankin tarjota ikääntyville vanhemmilleen lahjaksi. Lomailun oheispalveluiksi voidaan luoda erilaisia toimintoja: kampaamopalveluja, hierontaa, kauneudenhoitopalveluja, jalkahoitoa jne. Yhteistyöverkosto muiden yrittäjien kanssa voidaan luoda myös siten että voidaan tarjota matkapaketteja, joihin sisältyy elämyksiä, esim. käynti museossa tai muiden nähtävyyksien katselu, sieniretki luontoon, laivamatka saaristoon, vierailu maatilalla jne. Näin luodaan työtilaisuuksia useille pienyrittäjille, myös kuljetusalalla.

Alueen omille asukkaille pitää myös kehittää hyvinvointia edistäviä tuotteita. Voidaan ajatella edellä esiteltyyn liittyviä tuotteita, mutta voidaan kehittää myös kokonaan uusia. Esimerkkinä voidaan mainita itsestä huolehtimisen kurssit, joissa esitellään uusia menetelmiä esim. ”Kevyesti Länsi-Uudellamaalla” (uusi laihdutusmenetelmä), ”Järvijuoksu” (uusi liikuntamuoto). Voidaan myös kehittää uusia tuotteita esim. uusia liikuntavälineitä, joita voidaan myydä ulospäin tai paikallisia elintarvikkeita, joilla on hyvinvointia edistävä vaikutus /joiden on tarkoitus edistää hyvinvointia.

Paikallisten tuotteiden tuottamista ja jalostamista pitää ylipäänsä kehittää. Tällä hetkellä markkinoilla ei ole suurta tarjontaa länsi-uusmaalaisista tuotteista. Tässä yhteydessä voidaan ajatella elintarvikejalostusta, puunjalostusta, bioenergiaa, länsi-uusmaalaisien matkamuiستojen kehittämistä jne.

Länsi-Uudellamaalla tuotetuille tuotteille voisi kehitellä yhteisen tuotemerkin. Tuotemerkki takaisi, että tarjolla oleva tuote täyttää tietyt laatuvaatimukset ja se on paikallisesti tuotettu. Näille tuotteille voitaisiin luoda yhteinen markkinointi- ja myyntikanava. Tuotteilla tarkoitetaan tässä sekä tavaroita että palveluita. Yhteinen tavaramerkki luo myös hyvinvointia. Yrittäjät, joilla on tavaramerkin käyttöoikeus, voivat hyvin koska he tuntevat tehneensä jotain joka luokitellaan laatutuotteeksi.

Asiakkaat jotka ostavat näitä Länsi-Uusimaa merkittyjä tuotteita voivat hyvin, kun he voivat luottaa siihen, että heidän ostamansa tuote täyttää laatutuotteen kriteerit.

Sellaiset toimenpiteet, jotka lisäävät tarjontaa myös huippukauden ulkopuolella, asetetaan etusijalle. Tämän painopistealueen rahoituskehyksestä Pomovästä varaa 60 % toimenpiteille, jotka pidentävät kautta ja luovat palveluja myös syyskuun ja toukokuun väliselle ajalle.

Toimijat

Tämän painopistealueen toimenpiteiden toteuttajina voivat olla esim. yritykset, yritysryhmät, Eteläkärjen uusyrityskeskus, Raaseporin elinkeinokeskus, yrittäjäyhdistykset, matkailuorganisaatiot, koulutusyksiköt jne.

Hankkeiden valintakriteerit

Jokaisen hankkeen on täytettävä ohjelman pakolliset kriteerit sekä ainakin kaksi seuraavista kriteereistä:

Hanke

- parantaa työllisyystilannetta
- tukee pienmuotoista yrittämistä
- nostaa esille, vahvistaa, kehittää ja luo paikallisia/alueellisia tuotteita
- saa lapset ja/tai nuoret osallistumaan kehittämistyöhön
- saada ”kolmannen iän” -edustajat osallistumaan kehittämistyöhön
- parantaa hyvinvointia, elämänlaatua ja viihtyvyyttä alueella
- lisää tai parantaa palvelutasoa alueella, erityisesti huippukauden ulkopuolella
- sisältää jossakin muodossa yhteistyötä, koordinointia ja/tai verkoston rakentamista
- parantaa matkailun edellytyksiä, erityisesti huippukauden ulkopuolella (syyskuu-toukokuu)
- parantaa virkistyskäyttömahdollisuuksia, erityisesti huippukauden ulkopuolella (syyskuu-toukokuu)

Tämän painopistealueen puitteissa asetetaan etusijalle yksittäisten yritysten kehittämis- ja investointihankkeet.

	Koko kaudelle	vuositaso
TALOUSARVIO	2.303.000 €	329.000 €
RAHOITUS		
EU + valtio	960.000 €	137.143 €
Kunta	<u>240.000 €</u>	<u>34.286 €</u>
Julkinen rahoitus yhteensä	1.200.000 €(52 %)	171.429 €
Yksityinen	1.103.000 €(48%)	157.571 €

6. POMOVÄSTIN HALLINTO

6.1. Yhdistys

Pomoväst –yhdistys perustettiin keväällä 1997 ja se toteutti ohjelmakaudella 1997-1999 ns. POMO-ohjelmaa. Kaudelle 2000 - 2006 on Pomovästitte myönnetty Leader+ -rahoitus oman paikallisen kehittämissuohjelman Länsi-Uudenmaan Sagan toteuttamista varten.

Yhdistyksellä on 104 jäsentä, joista seitsemän on alueen kuntia, noin 30 edustaa yrityksiä, yhdistyksiä, organisaatioita, loput koostuu yksittäisistä alueen asukkaista. Yhdistys perii jäsenmaksua, joka tällä hetkellä on 20 €vuodessa ja jäsenet, jotka muistutuksesta huolimatta eivät ole maksaneet jäsenmaksuaan poistetaan jäsenrekisteristä. Tästä johtuu, että jäsenmäärä on melko vakaa, vaikka uusia jäseniä liittyy yhdistykseen.

6.2. Hallitus

Pomovästitillä on 10 varsinaisesta jäsenestä ja 10 varajäsenestä koostuva hallitus, joka aktiivisesti ottaa osaa yhdistyksen toimintaan. Hallitus on muodostettu kolmikantaperiaatteen mukaisesti siten että 1/3 edustaa kuntia, 1/3 edustaa erilaisia yhdistyksiä ja organisaatioita ja 1/3 yksittäisiä maaseudun asukkaita. Lisäksi Pomoväst on pyrkinyt hallitusta valittaessa ottamaan huomioon, että hallituksessa on osajia eri toiminta-alueilta ja koko alue on kattavasti edustettuna. Vuosien mittaan hallitus on ollut jaettu erilaisiin teemaryhmiin (yleensä 2-3), joissa hankeideat ja -hakemukset on käsitelty perinpohjaisesti ennen kuin ne tulevat hallituksen käsittelyyn. Teemaryhmien kokonpano on vaihdellut tarpeen mukaan ja niiden toimintaan ovat kaikki hallituksen jäsenet ja varajäsenet voineet osallistua.

6.3. Henkilökunta

Yhdistyksellä on toiminnanjohtaja, joka osa-aikaisesti hoitaa ohjelman hallinnoinnin ja *sen lisäksi* vastaa yhdistyksen omista hankkeista.

Yksi henkilö työskentelee osa-aikaisesti hankeneuvojana ja lisäksi projektipäällikkönä yhdistyksen omissa hankkeissa ”Länsi-Uudenmaan tiedotushanke” ja ”Länsi-Uudenmaan kulttuuriohjelma”. Yksi henkilö on palkattu vastaamaan Pomovästitin kansainvälisestä yhteistyöstä Hand i Hand över Havet –hankkeen puitteissa. Hanke toteutetaan yhteistyössä ruotsalaisen Leader+ Nedre Dalälvenin kanssa. Hänen tehtäviinsä kuuluu myös osa-aikaista työskentelyä Länsi-Uudenmaan kulttuuriohjelma- ja Mediaverstas -hankkeissa. Yksi henkilö on palkattu kokonaan hallinnointiin. Hänen tehtäviinsä kuuluu ensisijaisesti maksatushakemuksista huolehtiminen.

6.4. Yhteistyö, palvelut

Pomoväst on ostanut tiedotus- ja hankeneuvonta palveluita Kyrkslättnejdens Ungdomsförbundilta, lisäksi ostopalveluina on hankittu kirjanpito-, palkanmaksu- ja tilintarkastuspalvelut. Yhdistys on puolestaan myynyt palveluita Svenska Studiecentralenille, jonka Metodbox –hankkeen toteutuksesta Länsi-Uudellamaalla Pomoväst on vastannut. Hankkeen aikana on koulutettu paikalliskehittämisen ohjaajia, menetelmiä on testattu ja dokumentoitu. Hankkeen tulokset eli kirjallinen materiaali paikalliskehittämisen menetelmistä painettuna ja sähköisesti, valmistuvat vuoden 2006 alussa.

6.5. Fyysinen ympäristö

Pomovästin toimisto oli aiemmin Tammisaaressa Kråkholmenilla, samassa talossa toimi maaseutusihteeri, Eteläkärjen Uusyrityskeskus ja Eteläkärjen matkailu Oy, joiden kaikkien toimialue ulottuu usean länsiuusmaalaisen kunnan alueelle. Koska henkilökuntamme määrä lisääntyi, kävivät tilat Kråkholmenilla niin ahtaiksi että Pomovästin oli muutettava. Vuoden 2004 lopusta lähtien toimistomme on ollut muutaman sadan metrin päässä Kråkholmenilta, tammisaarelaisessa kauppakeskuksessa. Tällä hetkellä on suunnitelmia muuttaa yhteen lähimpien yhteistyökumppaneidemme eli Raaseporin elinkeinokeskuksen ja Eteläkärjen uusyrityskeskuksen kanssa ja samaan paikkaan tulee mahdollisesti myös muita yhteistyökumppaneita. Olemme tehneet näiden yritysneuvontaa harjoittavien organisaatioiden kanssa yhteistyösopimuksen, jossa olemme sopineet mm. työnjaosta, yhteisistä tapaamisista ja tietojen vaihdosta.

6.6. Työmme

6.6.1. Hankerahoitus

Pomovästin tehtäviin kuuluu ensisijassa paikallisen kehittämisohjelman toimeenpano. Yhdistyksen käytäntönä on, että ensivaiheessa hanketta suunnitteleva toimija jättää Pomovästille hankeideastaan lyhyen kuvauksen (A4), josta käy ilmi mitä halutaan tehdä, miksi ja mitä hanke maksaisi. Pomovästin hallitus keskustelee ideasta ja jos idea arvioidaan kehittämiskelpoiseksi, pyydetään hakijaa tekemään hankesuunnitelma. Hankesuunnitelma tehdään läheisessä yhteistyössä hankeneuvojamme kanssa, joka ohjaa neuvoillaan suunnittelua. Hallitus antaa usein ideasta palautetta ja evästä suunnittelijoita kommenteilla siitä, mikä ideassa on hyvää ja mitä mahdollisesti vielä pitäisi pohtia.

Kun suunnitelma on valmis ja kaikki lomakkeet täytetty, hanke käsitellään uudelleen, ensin teemaryhmässä ja sitten Pomovästin hallituksessa. Tämä menettelytapa johtaa siihen että hakemuksen käsittelyaika on pidempi kuin jos hakija jättäisi suoraan hakemuksen, mutta samalla myös säästyy tarpeetonta työtä, jos hankkeen sisältö ei sovi ohjelmaamme. Halutessaan hakija voi tuki myös suoraan jättää valmiin hakemuksen käsittelyyn.

Helpottaaksemme hakemusten käsittelyä, on Pomovästissä tehty omat hakemusten ja loppuraporttien arviointilomakkeet.

6.6.2 Tiedotustoiminta

Paikallisen kehittämisohjelman toteuttaminen edellyttää aktiivointia ja tiedottamista, toisin sanoen yhdistyksen henkilökunta osallistuu aktiivisesti erilaisiin kokouksiin, seminaareihin ja muihin vastaaviin tilaisuuksiin, joita järjestetään ja tiedottaa niissä toiminnasta. Tämän lisäksi Pomoväst järjestää itse tiedotustilaisuuksia, seminaareja yms. voidakseen tiedottaa Leader-ohjelman rahoitusmahdollisuuksista. Yhdistyksellä on kotisivut www.pomovast.fi, jossa on tietoa Leader-ohjelmasta. Sivuilla on myös hakuohjeet, hankeluettelo, linkkejä, yhteystiedot ym.

Pomovästillä on hyvät yhteydet paikalliseen lehdistöön ja paikallisiin radioasemiin ja yhdistys voi käyttää myös näitä kanavia tiedottamiseen. Lisäksi yhdistyksellä on esitetelineitä jokaisessa alueen kunnassa keskeisillä paikoilla. Näissä telineissä on tarjolla matkailuesitteitä, mutta myös tietoa Pomovästin toiminnasta ja Leader-ohjelmasta.

Ohjelmakauden 2000-2006 aikana on yhdessä muiden uusmaalaisten toimintaryhmien kanssa julkaistu yhteistä lehteä Hanke@Lande. Pomoväst on julkaissut myös oman tiedotuslehden. Näitä lehtiä on jaettu alueen jokaiseen talouteen ja jokaisen julkaisun jälkeen on huomattu että yhteydenotot yhdistyksen toimistoon ovat lisääntyneet huomattavasti. Suunnitelmissa on jatkaa tämän tapaista tiedottamista jossakin muodossa. Yhdistyksen jäsenille tiedotetaan ajankohtaisista aiheista jäsenkirjeellä. Paljon tiedotteita lähetetään myös sähköpostilla. Pomovästillä on laaja sähköpostiosoiteisto, joka on kerätty yhdistyksen järjestämässä seminaareissa ja koulutuksissa. Osoitteistoa käytetään erityisesti kursseista, seminaareista, ohjelman kirjoittamisesta ja muista ajankohtaisista asioista tiedottamiseen.

Ohjelman rahoittajille raportoidaan asetettujen direktiivien mukaan.

6.6.3 Muut työt

Sen lisäksi, että Pomoväst puoltaa rahoitushakemuksia, yhdistys toimii myös aktiivisesti aloitteentekijänä, jos havaitaan jossakin asiassa kehittämistarvetta. Näin on tehty monin eri tavoin. Joissakin tapauksissa Pomoväst on aktivoinut muita organisaatiota toteuttamaan hanketta ongelman ratkaisemiseksi. Jos sopivaa organisaatiota ei ole ollut, Pomoväst on itse ryhtynyt toteuttamaan hanketta.

Esimerkkinä voidaan mainita tarve tiiviimmästä yhteistyöstä ja selkeämmästä alueellisesta yhtenäisyydestä matkailualalla. Pomoväst ryhtyi edistämään asiaa järjestämällä Ahvenanmaalle opintomatkan, jonka aikana perehdyttiin ahvenanmaalaisten tapaan kehittää matkailuaan siten, että matkailija tuntee että hän on ”Ahvenanmaalla”, eikä esim. Maarianhaminassa tai Eckerössä. Näkemyksemme mukaan voidaan vähitellen myös täällä alkaa markkinoida aluetta ”Länsi-Uusimaana” eikä esim. Tammisaarena ja Inkoona.

Johdantona tähän Pomoväst järjesti syksyllä 2002 ensimmäisen suuren matkailutapaamisen alueella. Tapaaminen järjestettiin seminaarin muodossa: päivän aikana oli esitelmiä ja ryhmätöitä ja tilaisuuden päätteeksi iltajuhla. Seminaarin jälkeen alettiin toteuttaa ryhmätöissä esiin tulleita konkreettisia ideoita. Seminaarin aikana ehdotettiin mm. että vastaavanlaisia tapaamisia pitäisi järjestää säännöllisesti, matkailuinformaatiota pitää parantaa, alueen kyltitystä pitää kehittää yms. Uudenmaan liitto lupasi ottaa selvittääkseen kyltitykseen liittyvät ongelmat. Pomoväst aloitti tiedotushankkeen, jonka puitteissa on vuosittain järjestetty seminaari matkailualan toimijoille. Koko alueen kattavaa esitteidenjakelujärjestelmää on myös rakennettu.

Seuraavana tavoitteena oli saada aikaan hanke, joka kokoaisi koko Länsi-Uudenmaan yhteisellä teemalla samalle osastolle Matka 2006 messuille. Tämä hanke on nyt aloitettu Eteläkärjen matkailun koordinoimana. Hankkeeseen osallistuu yrityksiä, kuntia ja muita matkailualalla toimivia organisaatiota Länsi-Uudeltamaalta. Jos Pomoväst ei olisi tehnyt aloitetta matkailualan toimijoiden yhteen saattamiseksi, ei hanketta varmaankaan olisi aloitettu, sillä kenttä oli erittäin hajalla. Monet toimijat toteuttavat hankkeita useiden kuntien alueella, mutta kenenkään vastuulla ei ole koko alue.

Vuonna 2004 perustettiin aluekeskusohjelman puitteissa Raaseporin elinkeinokeskus. Kyseessä on neljän kunnan yhteinen elinkeinoyhtiö, jonka kanssa Pomoväst kehittää yhteistyötä. Marraskuussa 2005 allekirjoitettiin alueellista yritysneuvontaa koskeva yhteistyösopimus Uudenmaan TE-keskuksen, Raaseporin elinkeinokeskuksen, Eteläkärjen uusyrityskeskuksen, Hankoniemen kehittämissyhtiön, Finnvera Oyj Uudenmaan aluekonttorin, Länsi-Uudenmaan kauppakamarin, Nylands svenska Lantbrukssällskapin ja Pomovästin kesken. Tarkoitus on yhdessä löytää järkevä työnjako eri organisaatioiden välillä, vaihtaa tietoja ja tavata säännöllisesti.

Suunnitelmissa on myös löytää muutamien edellä mainittujen organisaatioiden kesken yhteiset toimitilat, jotta asiakaspalvelua ja tiedonvaihtoa voitaisiin parantaa.

Pomovästillä on läheinen yhteistyösuhde myös Länsi-Uudenmaan kylät -yhdistyksen kanssa. Pomoväst on m.m. toiminut tiliorganisaationa valtakunnallisen Equal-rahoitteisen Yhteisötalous -hankkeen länsiuusmaalaiselta osalta.

6.6.4 Hallinto

Pomovästin tavoitteena on ylläpitää toimistoa, jossa on kolme palkattua työntekijää (vastaa 2 henkilötyövuotta); toiminnanjohtaja (0,5), hankeneuvoja (0,8) ja projektisihteeri (0,7). Tarpeen vaatiessa yhdistyksen henkilökuntaa voidaan lisätä omilla hankkeilla, esim. yhteistyöhankkeet muiden maaseutualueiden kanssa sekä mahdolliset koordinaatiohankkeet. Koordinaatiohankkeilla tarkoitetaan tässä esim. tietyn teeman mukaan järjestäytyviä hankekokonaisuuksia. Esimerkkinä voidaan mainita nuorten aktivoimishankkeet, joissa voidaan tukea nuorten toimenpideoitteita. Hankkeen hallinnoijana voi toimia Pomoväst, joka huolehtii byrokraatiasta, maksuliikenteestä, kirjanpidosta, raportoinnista jne. Nuoret voivat itse toteuttaa hankkeita ja toiminnasta syntyvät laskut voidaan lähettää suoraan Pomovästille.

Pomoväst voi myös ostaa kirjanpito-, palkanmaksu-, ulkopuolinen arviointi- yms. palveluja.

Henkilökunnan työtehtäviin kuuluu esim.

- tiedottaa mahdollisille hanketoimijoille, hankkeiden toteuttajille, yhdistyksen jäsenille, muille yhdistyksille ja organisaatioille, yleisölle, rahoittajille, yhteistyökumppaneille yms.
- tiedottamiseen käytetään suoria kontakteja (puhelin, sähköposti, tapaamiset), yhdistyksen kotisivuja, tiedotuslehtiä, kokouksia ja seminaareja, lehtiartikkeleja, tavanomaisia raportteja, Yleistä tiedottamista Pomoväst hoitaa yhteistyössä muiden uusmaalaisten toimintaryhmien kanssa.
- hankeneuvonta suunnitteluvaiheessa, hankkeen aikana ja raportointien yhteydessä
- hankesuunnitelmien ja raporttien arviointi
- hakemusasiakirjojen tarkastaminen, liitteiden tarkastaminen ym., hankkeen maksatushakemusten sekä tarvittavien liitteiden tarkastaminen, muutoshakemusten tarkastaminen, lausuntojen kirjoittaminen TE-keskukselle
- koordinaatiohankkeiden suunnittelu, muiden maaseutualueiden kanssa toteutettavien yhteistyöhankkeiden suunnittelu
- hanketoiminnan ja oman toiminnan seuranta, oman toiminnan arviointi. Itsearviointimenetelmä kehitetään yhdessä muiden uusmaalaisten toimintaryhmien kanssa.
- oman toiminnan raportointi rahoittajille
- osallistuminen oman toimialan kokouksiin, seminaareihin ja koulutuksiin niin paikallisella, alueellisella, kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla
- tavanomainen toimistotyö kuten esityslistat, pöytäkirjat, maksuliikenne, kirjanpidon valmistelu, kopiointi, postitus jne.

Kahden henkilötyövuoden henkilöstövahvuus on vähin mahdollinen ottaen huomioon yhdistyksen työmäärän. Leader-ohjelma vaatii muita EU-ohjelmia enemmän aktivointia ja neuvontaa, koska emme työskentele ammattilais- vaan ruohonjuuritason toimijoiden kanssa.

6.6.5. Yhteistyö alueen muiden alueellisten toimijoiden kanssa

Pomoväst on tehnyt yritysneuvontaa koskevan alueellisen yhteistyösopimuksen. Kts. 6.6.3. Yhteistyön yhtenä tavoitteena on tietojen vaihto ja päällekkäisten toimintojen välttäminen. Yhteistyö on konkreettisesti aloitettu yrittäjille syksyllä 2006 suunnatun kurssitoiminnan suunnittelulla. Yhtenä tavoitteena on löytää yhteinen toimitila keskeisimpien yhteistyökumppaneiden (Raaseporin elinkeinokeskus ja Eteläkärjen uusyrityskeskus), jotta voidaan parantaa asiakaspalvelua ja tiedonvaihtoa.

Pomoväst tekee myös yhteistyötä Länsi-Uudenmaan kylät ry:n kanssa kylätoiminnan kehittämisessä.

6.6.6. Yhteistyö muiden uusmaalaisten paikallisten toimintaryhmien kanssa

Pomoväst on sopinut muiden uusmaalaisten paikallisten toimintaryhmien kanssa yhteistyöstä koskien:

- tiedotusyhteistyötä (esim. yhteinen portaali internetiin, yhteinen tiedotuslehti Hanke@Lande, ym)
- itsearviointi, menetelmän kehittäminen
- kansainvälinen yhteistyö

Lisäksi ryhmät ovat sopineet Kalatalous-ohjelmaan liittyvän yhteisen ohjelman tekemisestä yhteistyössä kalastusorganisaatioiden kanssa. Ohjelma käynnistyy 2008.

6.6.7. Työnjako TE-keskuksen kanssa

Uudenmaan paikalliset toimintaryhmät ovat sopineet ohjelmakautta 2007-2013 koskevasta työnjaosta TE-keskuksen kanssa. Kts. liite nr. 8, muistio kokouksesta 6.9.2006.

Yhteisesti on sovittu mm. että maatalouskytkennäisiä yrityshankkeita rahoittaa ensisijassa TE-keskus, kun taas muita mikroyrityshankkeita rahoittaa toimintaryhmät.

	Koko kaudelle	vuositaso
TALOUSARVIO	735.000 €	105.000 €
RAHOITUS		
EU + valtio	588.000 €	84.000 €
Kunta	147.000 €	21.000 €
Julkinen rahoitus yhteensä	735.000 €(100 %)	105.000 €

7. YHTEISTYÖ MAASEUTUALUEIDEN VÄLILLÄ

Tausta

Pomoväst on tehnyt yhteistyötä muiden paikallisten toimintaryhmien kanssa monella tasolla 2000 - 2006 ohjelmakauden aikana. Yhdistys on säännöllisesti yhteistyössä muiden uusmaalaisten toimintaryhmien kanssa. Yhdessä on esim. toimitettu tiedotuslehti Hanke&Lande ja osallistuttu ELMA-messuille 2005 Uudenmaan TE-keskuksen ja YTR:n osastolla. Tällä hetkellä käydään keskusteluja tiiviimmästä yhteistyöstä erityisesti kansainvälisen yhteistyön saralla. Pomovästillä on säännöllistä yhteistyötä myös muiden suomalaisten kaksikielisten toimintaryhmien kanssa. Henkilökuntien yhteisiä tapaamisia ja seminaareja ja jossain määrin myös koulutuksia toimintaryhmien hallituksille, on järjestetty.

Pomoväst on myös aloittanut yhteistyön ruotsalaisen toimintaryhmä Leader+ Nedre Dalälvenin kanssa. Yhteistyö muodostuu pitkälti molempien alueiden matkailualan toimijoiden kokemusten vaihdosta sekä tuotteiden ja yhteisen markkinoinnin kehittämisestä näille toimijoille. Yhteistyöhön on kuulunut myös toimintaryhmien välinen paikallista kehittämistyötä koskevien kokemusten vaihto.

Leader+ Nedre Dalälvenin kanssa aloitetun yhteistyön puitteissa ovat matkailuyrittäjät kummaltakin alueelta vierailleet toistensa alueilla ja tutustuneet pienimuotoiseen matkailutoimintaan ja keränneet uusia ideoita. Ne alueet, joilta tähän mennessä on löytynyt yhteisiä nimittäjiä, ovat ruukit, elämysmatkailu, matkailuverkoston rakentaminen sekä nuorisohanke.

Suunnitelmissa on että länsi-uusmaalainen matkailualan yrittäjäryhmä on näytteilleasettajana yhdessä Nedre Dalälvenin kanssa Vildmark -messuilla Tukholmassa keväällä 2007. Toukokuussa ryhmä matkailuyrittäjiä Nedre Dalälvenistä esittäytyy Yrittäjämessuilla Hangossa. Nämä vierailut ovat ensimmäisiä esittäytymisiä toisessa maassa ja samalla tilaisuus yrittäjille tutustua toinen toisiinsa.

Pitkätähätäimen päämääränä on että molemmat alueet pyrkivät yhdessä markkinoimaan itseään Eurooppaan kaupungin läheisenä maaseutuna. Tämä toteutetaan tuottamalla yhdessä suurten varustamojen ja lentoyhtiöiden kanssa tuotepaketteja, esim. joka sisältää: lennon Helsinkiin, päivä Helsingissä ja tutustuminen Länsi-Uusimaahan, jatkoyhteys Helsingistä tai Turusta Tukholmaan, päivä kaupungissa ja Nedre Dalälvenin alueeseen tutustuminen. Voidaan toteuttaa myös päivinvastaisessa järjestyksessä. Paketti voi myös sisältää laivamatkan Rostockista Hankoon ja kiertoajelun. Mahdollisuuksia on paljon, mutta tavoitteena on rakentaa valmiita paketteja, joita voidaan markkinoida ja myydä Eurooppaan.

Liettualainen Plungen alue on muodostamassa omaa paikallista toimintaryhmää. Pomoväst on tehnyt ryhmän kanssa alustavan yhteistyösopimuksen.

Ohjelmakaudella 2007 - 2013 Pomoväst aikoo jatkaa jo aloitetun yhteistyön kehittämistä samalla kun uusia yhteyksiä luodaan. Esimerkkinä voidaan mainita kontaktit, joita Leader+ Nedre Dalälvenillä on Englannissa, Ranskassa ja Puolassa. Ruotsalaisen toimintaryhmän kanssa tehtävän yhteistyön kautta Länsi-Uusimaa saa kontakteja myös heidän yhteistyökumppaneihin näissä maissa ja voi myös yksin kehittää yhteistyötä edelleen. Pohjoismainen yhteistyöhanke on meneillään ja tätäkin todennäköisesti edelleen kehitellään seuraavan kauden aikana, samoin kuin kontakteja Liettuaan.

Pomovästissä on myös voitu todeta että monista maista tulee Suomeen vierailijoita, jotka haluavat tutustua paikallisten toimintaryhmien työskentelytapaan paikanpäällä. Yhdistyksellä on ollut vieraana monista maista erilaisia ryhmiä, jotka ovat halunneet tutustua toimintaamme. Esimerkkinä voidaan mainita ministeriötason vierailu Tanskasta, kuntien edustajia Ruotsista ja useita virolaisia paikalliskehittäjäryhmiä.

Tavoite

Tavoitteena on välittää kontakteja ja luoda taloudellisia edellytyksiä yhdistyksille ja pienyrittäjille, esim. käsityöläisille, kansainvälisten yhteyksien laajentamiseksi. Näiden yhteyksien avulla voidaan etsiä uudenlaisia ratkaisumalleja, joita sitten voidaan soveltaa omalla alueella. Täten Pomoväst edistää edellytyksiä hankkia tietotaitoa ja lisätä tuloja.

Vilkas kansainvälinen toiminta lisää alueen hyvinvointia, sosiaalista pääomaa ja tietotaitoa. Kansainvälisyys houkuttelee nuoria, heillä on kansainvälistymistaitoja ja yhteyksiä ja tämän tyyppisen toiminnan kautta he voivat myös kiinnittyä enemmän omaan alueeseensa. Uusi teknologia tekee työpaikat vähemmän riippuvaisiksi maantieteestä, voidaan työskennellä vaikka ulkomaiselle toimeksiantajalle, jos on tarvittava infrastruktuuri ja laajakaistayhteys – globaalit työmarkkinat.

Pohjoismais-balttialaisen ulottuvuuden kautta voivat eri maiden asukkaat oppia toinen toisiltaan ja kehittyä yhdessä. Ei pidä aliarvioida sitä etua mikä on skandinaaviskan käytöstä yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa. Englannin kielen osaaminen ei ole itsestään selvää esimerkiksi Tanskan maaseudulla kuten ei myöskään Länsi-Uudellamaalla. Pohjoismaisen ulottuvuuden luominen voi olla vakauttava tekijä pitkällä tähtäimellä, myös mitä tulee maaseudun kehittämistoimenpiteiden rahoittamiseen. Eurooppalainen ulottuvuus – opi muilta mailta.

Matkailulla, myös pienimuotoisella, on selvä kansainvälinen ulottuvuus. Mahdollista on lisätä yhteistyötä esim. Saksaan. Murto-osakin Saksan markkinoista antaisi mukavia lisätuloja länsi- ja itämaalaisten yrittäjille. Yksi alueen valttikorteista on Superfast -laivojen nopeat Hanko - Rostock –yhteydet, joita pitäisi hyödyntää entistä paremmin.

Myös yhteistyö Ruotsin kanssa voi luoda kehittämismahdollisuuksia. Pomoväst panostaa ensisijassa yhteistyöhön Itämeren alueella Baltian maiden, Pohjois-Saksan, Puolan ja Pohjoismaiden kanssa.

Määrälliset tavoitteet

- kehitetään kaksi uutta yhteistyömallia, joiden avulla voidaan etsiä uusia, omalle alueelle siirrettäviä ratkaisumalleja, länsi- ja itämaalaisten yrittäjien ja toisen Itämeren alueen maaseutualueen välillä
- kehitetään kaksi uutta yhteistyömallia, joiden avulla voidaan etsiä uusia, omalle alueelle siirrettäviä ratkaisumalleja, länsi- ja itämaalaisten yhdistysten/organisaatioiden ja toisen Itämeren alueen maaseutualueen välillä
- kehitetään kaksi uutta yhteistyömallia, joiden avulla voidaan etsiä uusia, omalle alueelle siirrettäviä ratkaisumalleja, länsi- ja itämaalaisten nuorten ja toisen Itämeren alueen maaseutualueen välillä

Hankkeiden valintakriteerit

Hankkeiden pitää täyttää koko ohjelman pakolliset kriteerit ja lisäksi vähintään kaksi seuraavista kriteereistä

- parantaa työllisyystilannetta
- tukea pienimuotoista yrittäjyyttä
- nostaa esiin, vahvistaa, kehittää ja luoda paikallisia/alueellisia tuotteita
- saada lapsia ja/tai nuoria mukaan kehittämistyöhön
- sisältää jossakin muodossa yhteistyötä, koordinointia ja/tai verkostojen rakentamista
- auttaa eri kieliryhmien edustajien yhteistoimintaa
- on pilottiluonteinen ja kopioitava, ts. toimii esimerkkinä muille
- parantaa matkailun edellytyksiä, erityisesti huippukauden ulkopuolella

	Koko kaudelle	Vuositaso
TALOUSARVIO	245.000 €	35.000 €
RAHOITUS		
EU + valtio	152.000 €	21.714 €
Kunta	<u>38.000 €</u>	<u>5.428 €</u>
Julkisen rahoitus yhteensä	190.000 €(78 %)	27.143 €
Yksityinen	55.000 €(22%)	7.857 €

8. KUSTANNUKSET JA RAHOITUS

Ohjelman toteuttamisen arvioidut kustannukset:

Ohjelman suunniteltu budjetti on 7,56 milj. euroa koko ohjelmakaudelle 2007 - 2013. Julkisen rahoituksen osuus on 4,9 milj. euroa ja yksityisrahoitus 2,66 milj. euroa (35 %). Julkisen rahoituksen osuus vuositasolla on siten 700.000 euroa ja yksityisen rahoituksen osuus n. 380.000 euroa/vuosi.

Kustannusten jakautuminen painopistealueiden välillä

- Yhteinen ympäristömme 25 %
- Yhteinen kulttuurimme 40 %
- Yritteliäs Länsi-Uusimaa 35 %

Kokonaiskustannuksista lasketaan 87 % suoraan yllämainituille painopistealueille. Ohjelman hallinnointiin varataan arviolta 10 % ja muiden maaseutualueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön 3 % kokonaiskustannuksista.

Rahoitussuunnitelma

	Koko ohjelmakaudelle	Per vuosi	
EU + valtio	3.920.000 €	560.000 €	52 %
Kunnat	980.000 €	140.000 €	13 %
Julkinen rahoitus yhteensä	4.900.000 €	700.000 €	65 %
Yksityinen	2.660.000 €	380.000 €	35 %
YHTEENSÄ	7.560.000 €	1.080.000 €	

9. SEURANTA JA ARVIOINTI

Ohjelman toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Pomoväst aikoo ryhtyä käyttämään yhteisöllinen tilinpitoa yhtenä toiminnan arviointimenetelmänä. Vuosittain tehdään erillinen toimintasuunnitelma, jossa päätetään tähän ohjelmaan pohjautuvat yhteisölliset tavoitteet. Ohjelman arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota siihen miten on onnistuttu kohentamaan ympäristöä, luomaan uusia tuotteita, palveluita sekä työpaikkoja ja miten hankkeet ovat edistäneet hyvinvointia alueella. Yhteisölliseen tilinpitoon kuuluu myös yhteisöllinen tilintarkastus, jonka tekee ulkopuolinen tilintarkastaja.

Itsearviointimenetelmä tehdään yhdessä muiden uusmaalaisten toimintaryhmien kanssa.

10. OHJELMAN LIITTYMINEN ALUEEN MUIHIN KEHITTÄMISOHJELMIIN

Länsi-Uudenmaan alueella ei ole muita alueellisia maaseudun kehittämisohjelmia. Kunnat tosin ovat tehneet strategioita ja ohjelmia ja Raaseporin elinkeinokeskuksella on oma strategia. Jotta voitaisiin välttää päällekkäisyyksiä ja alueen keskeisten toimijoiden välisen yhteistyön edistämiseksi, ollaan tehty yritysneuvontaa jossakin muodossa tarjoavien organisaatioiden kesken yhteistyösopimus. Kts. liite.

Pomovästillä on tekeillä Länsi-Uudenmaan kulttuuriohjelma, jota voidaan pitää tämän ohjelman täydennyksenä. Länsi-Uudenmaan kylät päivittää kylätoimintaohjelmansa vuoden 2006 aikana ja myös se voi sisältää toimenpiteitä, joita voidaan rahoittaa Pomovästin ohjelmasta.

Pomoväst on aktiivisesti osallistunut yhdessä muiden uusmaalaisten toimintaryhmien kanssa Uudenmaan TE-keskuksen alueen maaseutuohjelman tekemiseen. Maaseutuohjelmassa vain viitataan paikallisten toimintaryhmien ohjelmiin, jotka siis ovat osa uusmaalaista ohjelmaa.

Uudenmaanliiton valtuusto on vastikään hyväksynyt Uudenmaan maakuntasuunnitelman. Pomovästin mielestä tämä ohjelma on tehty maakuntasuunnitelman kanssa yhteneväiseksi eikä mitään ristiriitaa niiden välillä ole.

Interreg -ohjelman, johon osa Länsi-Uuttamaata myös jatkossa voitaneen lukea, valmistelutyö on vielä lähtökuopissa.

LIITTEET

- Liite nr. 1 Koko toiminta-alueen kartta sekä kartta Kirkkonummen keskusta-alueesta
- Liite nr. 2 Analyysi Länsi-Uudenmaan Sagasta
- Liite nr. 3 Kopiot yhteistyösopimuksista
- yritysneuvonnan yhteistyö
 - yhteistyö Plungen alueen kanssa, Liettua
- Liite nr. 4 Hallituksen kokoonpano
- Liite nr. 5 Pomovästin säännöt, muutos tehty ja hyväksytty ylimääräisessä yhdistyskokouksessa 19.9.2006
- Liite nr. 6 Ohjelman käsittely
- Liite nr. 7 Ohjelman budjetti
- Liite nr. 8 Muistio kokouksesta TE-keskuksen kanssa 6.9.2006
- Liite nr. 9 Kuntien lausunnot/rahoitussitoumukset
- Kirkkonummen kunta, 2 €/asukas/vuosi, kunnanhallitus 7.8.2006
 - Siuntion kunta, 2 €/asukas/vuosi, kunnanhallitus 21.8.2006
 - Pohjan kunta, 2 €/asukas/vuosi, kunnanhallitus 21.8.2006
 - Tammisaaren kaupunki, 2 €/asukas/vuosi, kaupunginhallitus 28.8.2006
 - Karjaan kaupunki, 2 €/asukas/vuosi, kaupunginhallitus, lausunto päivätty 13.9.2006
 - Hangon kaupunki, kaupunginjohtaja puoltaa 2 €/asukas/vuosi, kaupunginhallituksen kokous pidetään 2.10.2006. Pöytäkirjanote lähetetään kokouksen jälkeen.
 - Inoon kunnan lausunto 28.9. Kunta on tehnyt periaatepäätöksen, jonka mukaan on alueelle tärkeää että ohjelma tehdään ja hyväksytään ja että kunta on valmis vastaamaan 2 €/asukas/vuosi rahoitusosuudesta. Ohjelma käsitellään lokakuun aikana, pöytäkirjanote lähetetään kokouksen jälkeen.